

BÍRÓ X A V. F E R E N C S. J.

A KOMMUNIZMUS ÉS JÉZUS SZÍVE

„MISERENTISSIMUS REDEMPTOR” ÉS A „QUDRAGESIMO ANNO” PÁPAI
ENCÍKLIKÁK MEGVILÁGÍTÁSBAN.

„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökkévaló az Ő
irgalmassága. — Kicsoda bölcs, hogy fölfogja ezeket és
megértse az Úr irgalmasságait,” (106. zsolt. 1. és 43. vers.)

K O R D A R. T. K I A D Á S A , B U D A P E S T .

723 1936. *imprimi* potest. Budapestini, die 17. Nov. 1936. *Eugenim
Sotzipgyi S. J.* provincialis. — Nihil obstat. *Dr. Julius Czapik*
censor dioec. Nr. 4332/1936. Imprimatur. Strigonii, die 31, Dec. 1936.
Dr. Julius Machovich vic. gen.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest,

1. A SZENT KOMMUNIZMUS ÉS JÉZUS SZIVE. — AZ OROSZ KOMMUNIZMUS ÉS JÉZUS SZÍVE. — AZ ISTENGYŰLÖLET ÉS ISTENSZERETET. — „KI A BÖLCS, HOGY FELFOGJA EZEKET ÉS MEGÉRTSE AZ ÚR IRGALMASSÁGAIT?” (106. zsolt.)

Az természetes dolog, hogy én mint jezsuita, nem foglalkozom a kommunizmussal, amennyiben az politikai rendszert alkot, hanem mint vallási képződményt nézem s kutatom, hogy vájjon követőit lehetne-e jobb belátásra bírni, az Úr Jézushoz közelebb hozni, földön és égben boldogítani.

Előadásom címe: „*A kommunizmus és a Jézus Szíve-tisztetét, mint a gyógyszere*” nem erőszakolt, de még csak nem is véletlen, hanem valóság szerint való kapcsolat, amint azt rögtön beláthatjuk.

Az orosz kommunizmus a cári társadalom óriási vagyoni eltolódásaira s a schismatikus keresztenységnek azokkal szemben való szeretetlen viselkedésére a brutálisan kegyetlen reakció. De ez a természetes ok csak részben áll helyt, mert van ennek a kommunizmusnak — amennyiben az vallásos folyamatot is tartalmaz — titokzatos, démoni oka is. Azt az Isten és Krisztus ellen való gyűlöletet nem lehet mással magyarázni, mint az Úr szavaival: „Ez a ti órátok és a sötétség hatalma.” (Lk. 22, 53.)

A történelem folyamán keletkezett kommunista zavargások rendesen akkor jelentkeztek és igazolásukat is onnét merítették, hogy a tulajdonjog szeretetlen és igaztalan túlkapásai miatt nyomorba kerültek tömegek és nincstelenekké váltak milliók.

Ezen történelmi jelenségekre teszi a nagy apolóéta, Hettinger, ezt a megjegyzést: „*A kereszteny szeretet kommunizmusa nélkül minden tulajdonvagyon egy-egy büntény lenne az emberiség ellen*” (Apol. V. 22. előadás.)

Már ezen megállapítások alapján is úgylátszik,

hogy kell belső kapcsolatnak lennie az Úr Jézus Szíve, a szeretetnek tisztelete és a kommunizmus között. És éppen azon pontban, amelyen forog ez a probléma, — a tulajdonjogban.

Kérdem ugyanis, mi hozta létre, — habár csak átmenetileg — azt az Önkéntes lemondást a tulajdonról s ebből kifolyólag a jeruzsálemi hívek egy csoportjában azt a kommunizmust, amelyre a mi kommunistáink is szeretnek hivatkozni? Tagadhatatlan, hogy erről a szent kommunizmusról az Apostolok cselekedeteiben igen épületes dolgokat olvashatunk. (Ap, csel. 2, 44. 45. és 4, 32—35.) Létrehozta a nagy szeretet a szegény Úr Jézus és a felebarát iránt.

Azután, kezdettől fogva ugyan mi állandósította meg a legtöbb ker. kat. családban és az összes szerzetes családokban is a kommunizmust? — A nagy szeretet az Úr Jézus és a felebarát iránt.

Tehát meg kell látni, hogy igen szoros összefüggés található a szent kommunizmus és az Úr Jézus Szíve között, amely a kereszteny szeretetnek állandó forrása.

Dehát ugyebár most a rossz, szinte ördögi kommunizmusról van szó! Van-e az Úr Jézus szentséges Szívének ehhez a kommunizmushoz is köze?

Van bizony! Éspedig igen bensőséges köze.

Az a köze, hogy a határtalan istengyűlöllet provokálja a végétlen istenszeretetet és irgalmaságot.

Kérem ne botránkozzanak meg ezen állításon! Mert lehet megbotránkozni rajta! Éppen akkor monda az Úr, hogy „*Boldog az, aki énben nem meg nem botránkozik*”, amikor tömegesen gyógyította a testis lelki nyomorgókat, tehát nagy szeretetet gyakorolt, (Lk. 7, 21—24; Mi. 11, 1—7.)

Most se botránkozzanak meg az Úr Jézuson, ha az Ő nevében állítani merem, hogy bizonyos értelemben jobban Szívébe kapnak, jobban megilletik az Úr

irgalmasságát, jobban Szívén fekszenek azok a beláthatatlan milliós és milliós tömegek, — csak Oroszországban 140 millió van — amelyek már kommunisták, vagy azokká lesznek, mint az a pár ezer biztos helyen, kolostorokban élő jámbor szerzetes és szerzetesnő, mint számtalan püspök papjaival és jó híveivel. Miért? Mert ha nem jó csodálatos fordulat, mint most remélhetőleg Spanyolországban, akkor közel a veszély, hogy elpusztulnak — a püspökök, a papok, a szerzetesek, szerzetesnők, még a hívek legnagyobb tésze is. Az Egyház nem, az bizonyos, de számtalan tagja, az igen. — A Megváltó Szívénék hogyné legyen hát köze ezen szinte megszámlálhatatlan tömegek sorsához!

2. JÉZUS SZÍVE ÉPPEN A SÁTÁN HATALMÁBA KERÜLT
EMBEREK JAVÁRA NYILATKOZTATTA KI MAGÁT. — A VÉG-
TELEN SZERETET, AZ ANYAI SZERETET A LEGNAGYOBBA
BŰNÖSÖK IRÁNT.

Azután nem feltűnő-e, hogy szentséges Szívét is éppen ezen forradalmi, liberális, kommunista korszakokban és azok miatt a szerencsétlen, szinte hiába megváltott emberek miatt nyilatkoztatta ki Egyházának, akik pedig szintén az Ö gyermekei és testvérei? — Az Or ugyanis ezeket mondja Alacoque Szent Margitnak Szíve tiszteletéről: „ . . . Az a kívánság, hogy visszavonja öket — az embereket — a kárhozat útjáról, ahova a gonoszlélek seregestüл hajta öket, indította őt arra, hogy Szívét az embereknek kinyilatkoztassa a szerezetnek és üdvösségnak mindenazon kincseivel, melyeket az magában foglal ... és kimondta, hogy ez az ájtatosság szeretetének mintegy utolsó erőfeszítése, melyivel a szeretettől sugallt megváltásnak ezen utolsó századaiban kedvezni akar az embereknek, hogy öket kiszabadítsa a sátán hatalmából. Ezt a hatalmat le akarja rontani azért, hogy szeretete uralmának édes szabadságára vezesse az embereket.” (V. Ö. Bíró: E jelenben győzni fogsz! 21. old.)

Az Úr ezen szavai Reá vallanak. Ügy beszél Szent Margitnak, mint egykor apostolaínak és hallgatóinak. Nem érti az meg az Úr ezen szavait és nem érti meg az Urat magát sem teljes valóságában, aki be nem hatolt az Ö istenemben Szíve szeretetének és irgalmasságainak mélységeibe!

Ó, micsoda hatalma és irgalma árad ki ebből a végtelen szeretetnek!

Ezen Szív szeretete a legönzetlenebb, mert az Emberfia nem azért jött, hogy Neki szolgáljanak,

hanem hogy Ő szolgáljon és életét áldozza fel. (Mt. 20, 28.)

Ez a szeretet a *legbensőbb*, mert az Ő tanítványai egyike és a kedves gyermekek Jézus kebelén nyugodtak.

Ez a szeretet a *leggyöngédebb*, mert hívogatja: Jöjjetek hozzám mindenjában, kik fáradoztok és én megenyhítek titeket. (Mt. 11, 28.)

Ez a szeretet a *leghatalmasabb*, mert Övéit szerette, akik e világban voltak, mindenkor szerette őket. (Ján. 13, 1.)

Ez az Ő szeretete a *legáltalánosabb*, mert íme, az Isten Báranya, aki elveszi a világ bűneit.

Ő irgalommal teljesen öleli Szívére a pásztor nélkül tévedező nyájat. A legkisebb és a legutolsó is az Ő testvére. (Ján. 20, 17.) A legnagyobb részvettel nehezedik Szívére minden emberi szükségnek, bajnak, nyomornak a teljes súlya. Azért a szegények, a nyomor-gók, a szenvédők, a betegek, a nincstelenek az Ő leg-kedvesebbjei. Az Ő lelkébe belesírhatják — főleg a lelki nyomorultak, a bűnösök — szerencsétlenségüket. Ő a bűnösöket, igen, tán ezeket szerette a legeslegjobban! Ezeké talán inkább volt, mint másoké.

Nem talán, hanem biztosan, hisz Ő állítja, hogy Ő nem az egészségesekért, nem az igazakért, hanem a betegekért, a bűnösökért jött. Azért keresi az *egy* elveszett juhot, otthagyyván a 99-et; s nagyobb örööm van az *egy* bűnös megtérésén, mint 99 igaz jelenlétében.

Ő, micsoda szeretet az, amely szívből meg tud bocsátani az oly mélyen elbukott tanítványnak, Péter-nek is!

Ő, ki hallott oly szeretetről, amely imádkozik és mentegeti saját gyilkosait!

Ő, ki ne olvadoznék oly szeretet láttára, amely az ártatlant eleinte gyalázó, de azután bocsánatot kérő s Ővele megfeszített gyilkosnak is gonosz élet után az

utolsó pillanatban mondani képes: „Még ma velem leszesz a paradicsomban!”

Elragadó szeretet ez! Elragadó, mert amint Ő maga mondja és akarja: Az Ő szeretete *anyai szereiéi*. Az anyai szeretet a földön létező szeretet *legmagasabb* formája. Az anyai szeretet minden ad és újra ad és minden csak jót tesz és boldogsága éppen abban merül ki, hogy odaadja gyermekek mindenét, még életét is. Az Úr is ilyen. Sót még nagyobbnak, elragadóbbnak mondja és gyakorolja is szeretetét a bűnösök iránt: „vájjon megfeledkezhetik-e az asszony gyermekről, hogy meg ne könyörülne az Ő méhe fián? — És hogyha ez elfeledkeznék is, én mégsem feledkezném el róladd.” (íz. 49, 15.) „íme, én kezeimre írtalak fel téged.” (íz. 49, 16.) Az Úr valóban odaadta életét értünk s a keresztfán keze sebeibe írta be nevünket.

Legkönyörületesebb megváltói Szívének éppen azt a kibeszélhetetlen nagyságú szeretetét a szerencsétlen bűnösök iránt nyilatkoztatta ki és éppen mosztanság, a mi koraink, a mi tömegaposztáziák miatt gyászos koraink számára, hogy mentsen, hogy üdvözítse, amikor „*a gonoszlélek seregestül hajtja az embereket a kárhozatba, amikor a sátán hatalmába kerültek tömegek*”. A jók számára is főleg azért rendelte az Ő szentséges Szíve tiszteletét, hogy buzgóbbak legyenek és megfelelően tudják engesztelni az Ő igazságosságát és haragját, hogy így szabadabban folyósíthassa irgalmasságát „*a sátán hatalmába került nagy bűnösök javára*”.

Ezek a gondolatok különben Szent Pál gondolatai is. „*Amikor még elhalatalmasodott a bűn, még bőségebb lett a kegyelem.*” (Róm. 5, 20.)

így van köze, igenis van bensőséges köze Jézus, a Megváltó végtelen szerető és irgalmas Szívének a rossz kommunizmushoz is. „*Ki a bölcs, hogy felfogja ezeket, és megértse az Úr irgalmasságait?*” (106. zsolt)

Ki merné ezt a bizonyítékok után kétségbevonni? Vajha megértenők ezt és vajha meghirdetnők az édes Megváltó Szíve végtelen szeretetét éppen a nagy bűnösöknek, a kommunistáknak is! Tettük-e eddig? Dehogya! Azt hittük, hogy a Jézus Szíve tisztelete csak, vagy inkább a jóknak való.

3. XL PIUS PÁPA TANÍTÁSA JÉZUS SZÍVÉRŐL A KOMMUNISTÁK MEGTÉRÍTÉSÉRE.

Ha azonban valaki nem igen tudna meghajolni Aia-coque szent Margitnak tett ezen kinyilatkoztatása előtt, — habár azt immár két és félszázad óriás vallás-erkölcsi felemelkedése számtalan lélekben teljesen iga-zolja — az fogadja el XL Pius pápának tanítását, melyet 1928 máj. 8-án a Jézus Szíve tiszteletéről kiadott enciklikájában a kommunizmus szörnyű bűnével kap-csolatban ad elő.

A pápa világosan állítja ezen körlevelében, hogy „*a Megváltó végétlen irgalmasságának egyéb bizony-ságai között különösen kitűnik az, hogy — a keresz tény hívek szeretetének megfogyatkozásával — maga az isteni szeretet mutatkozott be, mint különös tiszte-letnek a tárgya, s jóságának gazdagsága bőségesen ki-tárult ama vallásos gyakorlat folytán, amelyben az Úr Jézus szentséges Szívét tiszteljük, „akiben a bölcseség és tudomány minden kincsei rejlenek”*. (Kol. 2, 3.)

Aztán böven kifejti a Szentatyáta, hogy a jó hí-vek ezt a Jézus szentséges Szívében megsértett isteni szeretetet felajánlásaiKKal, de főleg komoly és állandó jóvátételekkel a szörnyű bűnökért engeszteljék ki azon célból, hogy a végétlen irgalmasság a mai nagy bűnö-söket is megtérítse.

Erre vonatkozólag a pápai szavak így hangzanak: „így a bűnösök majd „meglátván, kit általvertenek” (Ján. 19, 37. ZakJ, megindulva az egész Egyháznak sóhajain és könnyein, megbánják a legfőbb Királyon ejtett sérelmeket és „szívükbe szállnak” (Iz. 46, 8.), hogy bűneikben meg ne átalkodjanak ... és remél-jük, hogy az isteni igazságosság, amely tíz igaz miatt is megbocsátott volna a sodomaiaknak, annál inkább megkönyörül az egész emberi nemen, ha a hívek

egész egyetemessége Krisztussal, a Közvetítővel és Fejjel együtt, Öt minden helyen megkérleli, segítségül hívja, megengeszeli,” (U. o.)

Ezek a pápa szavai.

S hogy Őszentsége főleg a bolsevisták, kommunisták szörnyű gonoszságaira gondol, kitűnik azon bűnök lajstromából, amelyeket ott felsorol. „Mindenünnben fölhatol hozzánk a panaszos népek jaja, akiknek királyai és kormányai felálltak és egybegyűltek az Úr ellen és az Ő Egyháza ellen. Egyes országokban az isteni és emberi jogokat egyszerűen eltiporják. Tempomokat ledöntenek és elpusztítanak, szerzeteseket és szerzetesnöket házaikból kiüldöznek, gyalázattal, kegyetlen erőszakkal, éheztetéssel és börtönnel sújtanak; ifjak és leányok seregeit az Anyaszentegyház kebeléről elszakítják, Krisztus megtagadására és káromlására, valamint a fajtalanság ocsmány bűnére biztatják; az egész keresztény nép megféllemlítte és szétszórva, a hithagyás, vagy a szörnyű halál állandó veszedelmében forog.” (U. o.. 17—18.)

Tehát a Szentatyá is összefüggésbe hozza éppen az isteni szeretet különös tiszteletét Jézus szentséges Szívében a kommunizmussal.

Vajha megértené ezt a papság a buzgó hívek-kei s engedelmeskednék a Szentatyá azon akaratának, amelyet ezen körlevél bevezetésében tár elő, hogy „*kiki közületek az Ő nyáját arra buzgón megtanítsa, annak végrehajtására buzdítsa, amit mondani fogunk*”, t. i. a Jézus Szive tiszteletére, főleg a felajánlás és kiengeszelés gyakorlatai általi

Bizony azóta — immár 8 év telt el! — Ha ezen 8 éven át megmozdult volna Magyarországon minden lelkipásztor, igazi Jézus Szíve-tisztelő, nem pedig csak egy dicséretes töredék — s a Szentatyától megkívánt buzgósággal terjesztette volna a gyermekek, ifjú, felnőtt katolikusoknál a Jézus Szíve-tiszteletet a pápai kör-

levél magyarázata szerint, akkor itt Magyarországon most már a jobb jövő hajnala pirkadnék, amilyen után állandóan fohászkodnak éppen a Jézus Szíve-tisztelők: „Jézus szentséges Szíve, jöjjön el a Te országod!” S a kommunizmusnak itt már alig lenne talaja.

Ő Istenem! Miért is van az, hogy még a legjobbak is inkább mást szereinek tenni, mint amit az Úr Jézus és az Ő Helytartója hirdet és akar?

4. A KEGYES GONDVISELÉS ADJA A JÉZUS SZIVETISZTELETET A KOMMUNIZMUS ELLENSZERÉÜL.

Menjünk tovább!

Figyelmezzünk!

A szörnyű gyűlölet által szinte provokált végtelen isteni szeretet és irgalom jelentkezésén és közeledésén túl, amelyről szólottam, még szorosabb és kivállóbb kapcsolat is van Jézus Szíve és a kommunizmus között

Melyik az?

XL Pius ezt a kapcsolatot így fejti ki:

„Az Úr Jézus Krisztus mindig együtt volt Egyházával, de *hathatósabb segítségével* és *oltalmával* különösen akkor állott Egyháza mellett, mikor azt *nagyobb veszedelmek* és *megpróbáltatások* érték és

mindig a helyzetnek és időnek megfelelő támogatási nyújtott azzal az isteni bölcseséggel,

„amelv elér végül-végig és minden kellemesen elrendez”. (Bölc. 9, 1.)

Sőt „*legújabb időben sem rövidült meg az Úr keze*” (íz, 59, 1.)

Szinte kíváncsivá lesz az ember, hogy ugyan a legújabb időben mit adott az Úr keze mint *hathatósabb segítségei* és *oltalmat*, mint a *helyzetnek és időnek megfelelő támogatást* az Ő Egyházának és a híveknek?

XL Pius ugyanezt jelenti ki, amit IX. Píustól fogva összes elődjei is a világnak hirdettek, — akár csak Noé a vízözön élőit — hogy *a legújabb időknek az Istenről rendeli, isteni bölcseséggel nyújtott hathatósabb segítség és oltalom, a mostani helyzetnek és időnek megfelelő támogatás*

magának az isteni szeretetnek

*különös tiszteletében áll, amelyet gyakorolunk az
Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletében.*

Genf, hallod ezt? Budapest, hallod ezt? Katolikus Magyarország és a világ katolikusai, halljátok ezt? Katolikus Akció, hallod ezt?

Genf, Budapest államférfiai, szociológusai, ha eddig itt ültek és engem hallgattak volna, — tegyük fel — akkor ezen pápai tanítás után — gondolom — felállnának és eltávoznának nagy csalódottan. „Hát mégis csak igaz az”, — mondogatnák egymásnak — „hogy az Egyház, pápa, papság semmiképen sem áll a kor és a követelmények magaslatán. Túl naivság és bígottság! Nahát, ilyen eszközzel akarják megmentem az emberiséget még a kommunizmustól is! Nevertséges!”

Hát menjenek ezek a szerencsétlen bölcs urak! De mi, katolikus Magyarország, katolikus világ, Katolikus Akció legalább mi igen komolyan gondolkozzunk, mert kell, hogy szeget üssön a fejekbe XI. Pius ezen körlevele és tanítása! S ami még fontosabbá teszi XL Pius ezen kijelentését, az az, hogy előtte is már négy pápa ugyanazon véleményen volt.

Azonban úgylátszik, hogy XL Pius is előre tartott attól, hogy a legtöbbben még a katolikus táborból is szintén naivnak, bigottnak fogják azt az állítást tartani, hogy a Jézus Szíve-tiszteletet adta a Gondviselés ellenszerül a modern társadalmi bajok, még a kommunizmus meggyógyítására is, — azért, hogy lefegyverezzen minden ellenvédekezést, hangsúlyozva figyelmeztet és kétszer is hivatkozik az *Isten végletes bölcseségére*, s azért Jézus szentséges Szívét is úgy állítja elénk, hogy abban lássuk az Ő végletes szeretete és jósága mellett — „az Ő bölcseségének és tudományának minden kincseit is”.

Ebben a bölcseségen és tudományban már csak bízhatunk! Ezen isteni bölcseség és tudomány előtt kell, hogy minden emberi bölcseség vakon meghajol-

jon. Ez a végtelen bölcseség már csak tudja, hogy mit csinál.

Ámde, „ki a bölcs, hogy felfogja ezeket és megértse az Úr irgalmaságait”? (106. zsoltár.)

XL Pius „Quadragesimo Anno” című körlevelét — hála Istennek! — felkapták és már egész irodalom keletkezett arról az egész világon. Hát nem veszik észre ezek az írók, hogy a Quadragesimo Anno körlevélben is ugyanazon pápa mély meggyőződéssel és gyakran hangoztatja, hogy a szociális és a gazdasági reformok sikeres megoldása *a szeretet megújhodásától függ*, tehát attól, amiről 3 évvel előbb teljes apostoli körlevelet is adott ki, a Jézus Szíve-tisztelettől, Halljuk a pápát!

„Magasabb és nemesebb erőknek kell a gazdasági hatalmat kemény és bölcs fegyelem alá venniök; *a szociális igazságosságnak és a szociális szeretetnek*. Szükséges, hogy ezen igazságosság az összes állami és társadalmi intézményeket áthassa és a *szociálpolitikában gyakorlatilag is érvényesüljön*, azaz olyan jogrendet és társadalmi rendet teremtsen, amely az egész gazdaságra is rányomja békéjét, s *amelynek a szociális szeretet a lelke*.” (Quadr. A. 49. Ö.)

Nos, hát éppen ezt a szociális szeretetet, a szociális reformoknak ezt a *lelkét* adja a Gondviselés és a pápa a Jézus Szíve tiszteletében az Egyháznak /és népeknek egyaránt és hiszem, hogy a szociológusoknak is. Erről szól a „Miserentissimus Redemptor” (a „Leg-irgalmasabb Megváltónk”) című apostoli körlevél.

Ezen lélek nélkül tehát holt lesz a társadalmi reform, még ha végre is hajtják azokat mind-mind, amiket a Quadragesimo Anno ajánl. Sót nem is fogják ezeket a reformokat megcsinálhatni, lehetetlenség ezen szociális szeretet lelke nélkül. Bezzeg erről a lélekről Magyarországon nem írtak egyebet, mint hogy a „Mise-

rentissimus Redemptor” című enciklikát magyarra fordították! Irodalom erről, sajnos! — nem keletkezett»

Es mégis úgy az antik, mint a modern filozófia egyik alaptörvénye értelmében is, amely a *szeretet természetéről* és *lélektanáról* szól, — az isteni Gondviselésnek nagy bölcsesége és tudománya nyilvánul meg abban, hogy a legkönyörületebb Megváltó végig telen irgalmas és szerető istenemben Szíve tiszteletét rendelte el mentőeszköznek, gyógyszernek a mi korunk nagy bűnei, tömegaposztáziája, gyilkoló kommunizmusa, osztályharca, szociális bajai meggyógyítására. De „ki a bölcs, aki felfogja ezeket és megértse Isten irgalmasságait.”? (106. zsoltár.)

És mégis úgy van, hogy sem a természet, sem a termeszetföllötliségi nézőpontjából nincs más eszköz, nem létezik hathatóabb, alkalmasabb, megfelelőbb gyógyszer a modern egyéni, társadalmi és állami élet bajainak orvoslására az isteni és a felebaráti szeretet felfokozott kultuszánál, amely a Jézus Szíve-tiszteletben meghatóan és elragadóan áll az emberek szíve elé!

Mily hatalom a kereszteny szeretet az életben, annak igazolására az első századok kiváló tapasztalatú embereit idézem meg, mert a praxis minden erősebb az elméletnél, A szó röpül, de a példa vonz és megfogja még a pogányt is.

5. A KERESZTÉNY SZERETET NAGY HATALMA MEGHÓDÍTJA AZ ANTIK POGÁNYSÁGOT.

A jeruzsálemi hívek szeretetéről ezeket olvassuk. Azok, akik az Úr Jézus és a felebarát iránti szeretetből tökéletesebben akartak élni, „örökségüket és jószágukat eladták és osztogatták azokat mindennek, amint rinek-kínék szüksége volt. — A hívek sokaságának sedig egy szívük, egy lelkük vala és senki közülük izokból, amiket bír vala, semmit sajátjának nem monda, íanem mindenük közös vala.” — „Mert nem is rala közöttük szűkölködő. Mivel mindenek, akik mezőket vagy házakat bírnak vala, eladván, előhozzák azok árát, miket eladtanak és az apostolok lábaihoz ekek, ez pedig elosztaték mindennek, amint kinek-cinek szüksége vala.” (Ap, csel. 2, 44. 45; 4, 32—36.) Ez a kommunizmus azonban *önkéntes* és *nem erőszakolt s mindenkire nem is volt kötelező*, mert alább a 12. fej. 12. versében olvassuk, hogy Márk anyjának, Márianak *tulajdon* háza volt. Azonfelül csak a jeruzsálemi egyházközség dicsekedhetett ezen szent kommunizmussal. Bármily fönséges látvány is volt az a keresztenység kezdetén s bármily nagy szeretet is hozta azt létre, tartós mégsem volt, hanem megszűnt, de csak a hívek között, mert megmaradt a mai napig azok között, akik attól az időtől kezdődőleg mostánáig az evangéliumi három tanácsra fogadalommal kötelezik magukat és *szerzetekben élnek*. Hiába hivatkozzák tehát a kommunisták ezen szent jeruzsálemi alakulatra, mert az ellenük bizonyít! Ha már azok között az emberek között sem állhatott fenn a kommunizmus, ikiknek pedig „egy szívük és egy lelkük vala”, hogyan akarnak akkor a bűnös szenvedelmektől lángoló emberekkel kommunizmust csinálni? A jeruzsálemi egyházközség örök dicsősége marad inkább az, hogy

— habár igen sok szegény volt köztük, mégsem vala köztük szűkölködő. Ez igen nagy szeretetről tesz bizonyoságot.

Az első keresztyének különben is, néhány szomorú kivételt leszámítva, mindenkor megmutatták, hogy az evangélium tanítványai, az új törvény követői, mert nagy felebaráti szeretetükkel valóban tanúskodtak az Úr Jézus isteni volta mellett. S inkább a szeretetnek ezen szívhez szóló csodája téritette meg a pogányokat, mint az ige hirdetés és a más természetű csodák.

Tertullián (Ápol. 39.) írja, hogy a pogányok bámulták a keresztyének egymás iránti szeretetét, mondogatván: „íme, hogy szeretik egymást és egyik a másikért kész meg is halni.”

Az Úr tanításához híven a keresztyének szereték még a pogányokat is. Erről *Pachomius katona a következő saját élményét beszéli el a IV. századból*. Besorozták őt többekkel együtt katonának s Alexandriába kellett a Níluson lefelé hajózniok, hogy aztán a császári hadseregen szolgáljanak. Útközben az ujonc-katonák egy helyen kissé állomásoztak. A városból sokan kijöttek s hoztak nekik ételt, italt, hűsítőszereket. S mindez igen rájuk fert, mert rosszul voltak ellátva. De legjobban feltűnt az, hogy ezek az idegenek azonfelül még mily szeretetteljesen viselkedtek a vadidegen és pogány újoncokkal szemben. Ezen mindenján, de főleg Pachomius igen meglepődött. Pachomius kíváncsian kérdezősködött, hogy micsoda emberek ezek? Megtudta, hogy keresztyének, akik mindenivel, főleg a szerencsétlenekkel, elhagyottakkal, szenvédőkkel jót szoktak tenni, azért jutalmukat csak az égben és nem a földön, csak az Úr Jézustól várják. Pachomius mindez igen meghatotta. Bevonult, de a háború után hazatérve, keresztyén lett Ő is, sőt a pusztába vonult és ott élt haláláig sok tanítványával.

A szeretetnek igazán nagyszerűnek kellett lennie

az apostoli községekben, mert máskép az oly különböző, egymást bensőleg gyűlölő elemek összeolvadása, aminők akkor a zsidók és pogányok, szabadok és rabszolgák, szegények és gazdagok, műveltek és tanulatlanok voltak, sohasem sikertült volna. (Döllinger, Christ, u. Kir. 404.) Megvalósult Szent Pál tanítása, már nem volt többé a keresztények között sem zsidó, sem pogány, hanem csak új teremtmény (keresztény) az Úrban. (Róm. 10, 12.)

Az ázsiai községek üdvözlik a rómaiakat. A lyoni és viennei keresztények összeköttetésben állnak a szmirnaiakkal. mindenki egy néppé lett Keleten és Nyugaton. Az Euphrát mellett lévő Ktesiphonból Hispániáig mindenki visszaemlékezik az eredeti egységre, mindenjában testvéreknek érzik egymást. (V. Ö. Ignath. epist. Euseb. H. E. V. 1. Hettinger, Apol. V. k. 22. előad.)

Ez a felfogás, érzés és cselekvés teljesen távol állott a müveit görögöktől és rómaiaktól. Ily átfogó és általános nemzetközi szeretetről Krisztus előtt a népek és nemzetek, de még egy nemzetben a társadalmi osztályok egymás közt sem tudtak.

A pogány világban hallatlan volt az, amit *alexandriai Dénes* püspök leírt a III. századból. (Eus. H. E. VII. 22.)

„Dögvész ütött ki közöttünk, amely a pogányokra nézve a legrettentőbb, ránk nézve azonban különös alkalom volt hitünket megpróbálni és gyakorolni. Atyánkfiai közül igen sokan találkoztak, akik nagyon szerették felebarátaikat, az egyik a másikról gondoskodott, a betegeket látogatta, ápolta, Krisztusban nekik szolgált, örömmel adta értük a maga életét is. Sokan voltak, akik ápolva másokat meggyógyítottak, azután maguk haltak meg helyettük. így költöztek ki a világból legjobbjaink, áldozópapok, diakónusok, dérék világi férfiak, úgyhogy a halál e neme, mivel nagy

buzgóságból és erős hitből származott, még a vértanúsággal is vetekedett. És azok, akik a haldokló keresztények ajkait, szemeit befogták, hullájukat vállukra vették, megmosták és lepelbe takarták, nemsokára maguk is e sorsra jutottak.

De egészen másként volt ez a pogányoknál. Ezek kitaszították a betegeket, legdrágábbjaikat és félholtan dobták ki az utcára, mert félték a ragálytól.” Ez az eset a keresztényeknél azóta rendes cselekvés és nem kivétel lett.

Római Szent Kelemen az első század végén írja, hogy „sokakat ismerünk közülünk, akik önként rabszolgákká lettek, hogy másokat megszabadítsanak.” (Ep. I. ad. Cor. c. 55.)

Szent Ambrus eladta a szent edényeket, hogy a foglyokat kiválthassa. (De offic. II. 28.)

Acacius amidai püspök szintén eladta a szent edényeket, hogy 7,000 pogány perzsát a római fogságból kiszabadítson. (Socrates H. E. VII. 21.)

Róma városa már a harmadik század közepén 7 diákoníára volt felosztva és a mai értékben körülbelül $\frac{1}{4}$ millió aranypengőt fordított a szegények felsegélyezésére.

Szent Vazul Caesareában oly nagy házat építettek, mely egész városhoz hasonlított. Abban voltak termek a betegeknek, szállások az utazóknak, műhelyek a szegény munkásoknak. (Ep. 150.)

A kolostorok a szegényeknek százait, sőt ezreit tartották el. Letelepítették és földművelésre, iparüzésre tanították őket. így keletkezett sok falu, város.

Megható az Egyház szívós és bölcs küzdelme a rabszolgaság és a gladiátori játékok ellen. A megtért gazdag keresztények viselkedése a rabszolgák iránt a szeretet diadalúta volt.

Hermes, római prefektus, megkeresztelese napján, Traján császár alatt 1,250 rabszolgáját bocsátá szaba-

don. Ő volt az első. Példáját követte *Chromatius*, ki 1,400 rabszolgáját dusan megajándékozta és szabadon bocsátotta. „Mert Isten gyermekei — úgymond — nem lehetnek ember szolgái.” így tettek a keresztények. A pogány római pedig rabszolgáit végrendeletileg a gladiátori harcoknak ajándékozta.

A gladiátori játékok 404-ben szűntek meg, midőn *Telemachos* szerzetes e kegyetlen szokás ellen küzdvén buzgalmának áldozatul esett. (Hettinger, Ap. V. 298. 2. jegyzet.)

Némely szentatyja sürgette, hogy végrendeletében minden keresztény egy gyermekrész hagyományozzon a szegényeknek. Aranyszájú Szent János azt akarta, hogy a szegények részére minden háznál egy külön éléskamra legyen. Amit a püspök vagy a pap összegyűjthetett, az a tulajdonos halála után mind a szegényeké lett, sőt a családi vagyonukból is tartoztak a keresztények egy részt a szegényeknek hagyni.

Az Egyháznak a köznyomor enyhítésére törekvő ez a buzgalma okozta, hogy a keresztény császárak, királyok, gazdagok, miért adtak oly sokat az Egyháznak s a vagyonoszerést neki megkönnyítették. (Hettinger, Ap. V. 22. előad.)

Az antik pogányságot tehát megtérítette és buzgó keresztnyé varázsolta át Krisztus evangéliuma, főleg a felebaráti szeretetről szóló parancsnak kiváló gyakorlása.

Nem szabad pillanatig sem kételkednünk, hogy meg fog tudni birkózni a modern pogánysággal is, ha legalább jórésze a keresztényeknek a szeretet gyakorlásában szintén kiváló lesz.

Ámde „a mai keresztény hívek szeretetének megfogyatkozását”, amelyet a Szentatyja is felpanaszol, s amely főока az összes bajoknak, — ugyan mi mással lehet megfelelőbben és hatékonyabban gyógyítani, mint éppen a szeretet kultuszával? Már az írás is azt

ajánlja: „De van valamim ellened, az, *hogy előbbi szeretetedet elhagyta* . . . Emlékezzél meg tehát, honnan estél ki és tarts bűnbánatot . . . *Tanácsolom neked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat*” . . . (Ap. 2, 4; 3, 18), azaz tiszta, önzetlen, buzgó szerezetet«

Igen, ha egyszer újra fellángol a hívekben az isteni szeretet, akkor az ösegyház és a virágzó középkor rózssaligetje jelenik meg a földön, amelynek láttára és balzsamos illatára a kommunisták kétharmad része, kivéve az ördögtől megszállott, keményszívű vezetőket (?), meg fog térni.

6. HOGYAN TÉRÍTETTE MEG ASSZISZI SZENT FERENC A XII.-XIII. SZÁZAD KOMMUNISTÁIT?

Érdemes megtudni.

A XII. század nagy vallási, politikai, társadalmi átalakulások kora volt. A keresztesháborúk időszakának egy fejezete ez. A sok jó mellett, tán még több rossz keletkezik. *A kapitalisztikus rendszer kibontakozásával és kinövéseiivel már itt találkozunk.* A jobbágyok és városi munkásemberek elnyomása, kiuzsorázása már minden nap jelenséggé válik. Azért Özönlebek ezek a tömegek a keresztesháborúkba. A vallásos eszme mellett szabadulni akarnak adott sivár helyzetükben is. Az egész korszakban bizonyos vándorlási készség vett erőt az embereken. Terjed így a jó, de — sajnos! — még inkább a rossz.

Lecsúszott akkor a főpapság, a világi és szerzetespapság hivatása magaslatáról. Elvilágiasodott főleg a főpapság. Ennek példáját követte az alsópapság és a szerzetesek is általában. A kincs vagy megrontja a világiakat. A szeretet elhűl. Az elkeseredett nincsteleknek és szegények a pasztorálás hiányai miatt szembe kerülnek úgy az egyházi, mint a világi gazdagokkal és jobbmódúakkal. A helyzet igen elmérgesedik. Úgyhogy a vége felé siető XII. század egyházi és világi reformokat követelő eretnekségekkel van tele. — Az Atlanti-óceántól a Fekete-tengerig körülbelül hatvanfélle, főleg manicheus-ízű eretnekség aknázza alá az egyházi és társadalmi életet. Ezekből a legtöbben a krisztusi szegénység nevében támadják a leghevesebben az Egyházat. Kétségbenvonják, vájjon helyes-e, krisztusi-e az az eljárás, ahogyan a gazdag és elvilágiasodott egyházi nagyok vezérlék a híveket? Egyszerű, tanulatlan emberek Dél-Franciaországban zsinaton vádolják a dús gazdag főpapokat, hogy a krisztusi

eszményeket elárulták. Nekik nem engedelmeskednek, mivel ők a nyájnak nem pásztorai, hanem csak bérsekek (lombresi zsinat 1165-ben). Bresciai Arnold emberei, Waldes Péter lyoni szegényei, az anarchista albiai eretnekek, az akkorí kommunisták, anarchisták mozgolódnak mindenfelé. Szent Ottó, bambergi püspök (f 1139) szavai jellemzik az akkorí szerzeteseket: „Mirólunk mondják: Csak arra van engedélyük, hogy elfogadjanak valamit, de hogy adjanak is, arra már nincsen.”

A világi gazdagok ellen így esküsznek össze az akkorí kommunisták, anarchisták: „A falusiak és városiak, az erdők és síkságok lakói — írja az egykorú szemléző — nem tudom, minő dacból vagy kinek a bujtogatására, 20-an, 30-an, százan gyűléseztek, összebeszéltek titkon és megesküdtek sokan, hogy jóakarat-tal semmi urat, semmi tiszviselőt nem türnek többé. Az urak csak sanyargatnak minket, igazságot nem nyerhetünk tőlük, övék minden, elvesznek minden, megesznek minden. Miért tűrnénk ilyen bánásmódot? Nem vagyunk-e olyan emberek, mint ők? Ugyanazon tagokkal bírunk, ugyanazon termettel, ugyanazon erővel az önmegtagadásra. Azután százan vagyunk egy ellen. Védjük magunkat a lovagok ellen, tartsunk szorosan össze és senki sem fog fölöttünk uralkodni.” Az elkeseredett tömegeket forradalmásító eszmék terjesztését vállalták a tanulmányait anyagi eszközök híján folytatni nem tudó szegény klerikusok és vagabundus diákok, szóval az akkorí szellemi proletariátus.

Európa a XII. század vége felé az egyházi, a társadalomi és a gazdasági anarchia felé szinte reménytelenül evezett.

Akkor küldé a Gondviselés Assziszi Szent Ferencet (1182—1226), aki főleg élete példájával, de bátor szavával is megállította a vészes folyamatot és megmentette Európát az elkerülhetetlennek látszó tragikus bukástól.

Szépen jellemzi a helyzetet Balanyi György pia-rista, kiváló történetírónk, akinek Assziszi Szent Ferenc élete című művéből vettük át az eddigi adatokat is.

„A sötét háttérből előbontakozik Assziszi Szent Ferenc alakja s bűvös egyéniségevel és csodálatosan merész célkitűzéivel egyszerre feloldja a kínzó ellen-téteket. Az ihletés percében egyetlen pillantással átfogja a bajok gyökerét« Látja, *hogy a világban azért fogyatkozott meg a szeretet*, társadalmi osztályok és csoportok azért törnek kíméletlenül egymás ellen-mert az emberek az égről a földre vonták tekintetüket s rabjai vá lettek az öket környező világnak; látja s egy heroikus, nagy elhatározással fölteszi magában, hogy tulajdon élete példájával tanítja rá az embere-keket, hogy nem pénzben, hatalomban vagy hírnévben, hanem az alázatos lemondásban és önmegtagadásban van az igazi boldogság és a lelki béke. Azért a sze-génység apostolává szegődik. Önmegtagadást és apostoli egyszerűséget sürget Ő is, mint Bresciai Arnold és Waldes Péter; a vallásos élet mélyebbé és bensőbbé tételeit szorgalmazza Ő is, mint az eretnek felekezetek legtöbbje.

És mégis, milyen más az Ő föllépése és milyen más hatás kél lába nyomán. Ő nem akar reformátor lenni, nem sző politikai utópiákat, nem tetszeleg a tényleg létező bajok sötétebbre színezésétől, nem mennydörög az egyházi és világi nagyok bünei ellen. Rómát nem nevezi Babilonnak és a pápát Antikrisztus-nak, nem fenyegetődzik apokaliptikus büntetésekkel s viszont nem hízeleg a hatalmasoknak s az alacsony tömegszenvédélyeknek *sem*. Egyáltalában keveset beszél, de annál többet cselekszik. Tetszetős elvek hir-detése helyett saját élete példáját állítja a világ elé.

És ím, működése nyomán megújul a föld színe. *A szegények szívében köddé foszlik a felgyülemlett harag és irigység s viszont a gazdagok szívében*

nagylelkű bőkezűséggé nemesül a kapzsi kincsvágy. A gyülölködés helyét szeretet és megértés foglalja el s a vén föld ábrázatát rövid időre a túlvilági boldogság derűje aranyozza be.” (Bev. 12—13- old.)

Valóra vált, amit a legenda III. Ince pápa látomásáról mond. Egyik éjjel, azon napokban, amikor Szent Ferenc rendje helybenhagyása végett a pápánál járt, — úgy tetszett III. Ince pápának, mintha a lateráni bazilika, a város és a földkerekség egyházainak anyja és feje meginogna és összeomlóban volna. Az utolsó pillanatban azonban odaugrik egy kicsiny és jelentéktelen ember, aki parasztruhában derekán köteleket visel. A pápa ezen emberben ráísmerte Szent Ferencre, aki a napokban éppen nála járt. Szent Ferenc vállát nekitámasztja az ingadozó falaknak, pillanatok alatt óriás nagyá magasodik fel s izmos vallanak egyetlen nyomására a ledőlni készülő falak újra kiegyenesednek s a templom szilárdabban áll, mint valaha. (Balanyi i. m. 73. old.)

Mi volt a titka Szent Ferenc hatásának a világ megbékéltesére, hiszen *Ő semmiféle gazdasági vagy szociális programmal nem állott elő?*

Be kell vallani, hogy Isten az *Ő* személye és rendje fellépésséhez *csodálatosan bőséges kegyelmeket folyósított az akkori bűnös emberek, főleg a kommunisták megitérítésére.* Szinte kegyelmi igézet alá kerültek, akik Szent Ferenc bűnbánatra buzdító egyszerű, de lángoló szeretettől ihletett szavait hallgatták és az *Ő* és társai önmegtagadott, szegény életét szemlélték, akik még szerény keresetüket is nagy és állandóan derűs szeretettel a szegényekkel megosztották. Ezt a Szent Ferencnek adott kegyelmi csodát mélységes bámulattal és hódolattal annál is inkább el kell fogadni, mert a XII. században hasonló szigorú szegénységeben körüljártak, a nép között dolgoztak Szent Ottó püspök, Szent Róbert, Szent Alberik, Szent István apátok, Szent

Norbert és Szent Domonkos rendalapítók, Boldog Róbert, Krisztus szegényei kongregációnak alapítója, Bernát, a tróni, Vitális a savigny bencés kongregációja alapítója, a sallesi Girald, mindmegannyi szentéletű, apostoli férfiak, akiknek volt ugyan hatásuk, főleg Szent Domonkosnak az albigensek megtérítésében, de *a fenyedegető általános bajt általanosságban visszatartani nem tudták. Erre nem volt isteni hivatásuk, nem is kapták meg a csodálatosan hatható, nagy kegyelmeket az emberiség megbékéltetésére, mint Assziszi Szent Ferenc és az Ő rohamosan egész Európában elterjedt rendje.*

Íme, az emberi közreműködésen túl mennyire függ minden Isten legszentebb akaratától! A mennyei szent Atya titokzatos, de bölcs végzései szerint ahhoz köti és akkor köti a hatható kegyelmek özönét, akihez és amikor Neki tetszik.

Hányszor fordult az a történelem tanítása szerint elő, hogy a Gondviselés az emberiség nagy bajait a fordulópontokon nem oly személyekkel és eszközökkel gyógyította meg, mint akikkel és amilyenekkel a legbölcsebb emberek is el szokták volt gondolni. A szentpáli elv érvényesül az Úr terveiben: „Hanem azt, ami a világ szemében oktalan, választotta ki az Isten, hogy megszégyenítse a bölcséket; és azt, ami a világ szerint gyöngé, választotta ki az Isten, hogy megszégyenítse az erőseket.” (I Kor. 1, 27.)

Valahogy így áll a dolog a Jézus Szíve-tisztelettel is.

7. JÉZUS SZÍVE SZERETETE MÉG INKÁBB MEGTÉRÍTI A JELEN KOMMUNIZMUST.

Bárhogyan is gondolkoznak az értelmiség körében erről, mi tartunk a pápákkal és fennen hangoztassuk, hogy a kegyes Gondviselés a mai helyzetnek és időnek megfelelő hathatosabb segítséget és oltalmat úgy az Egyháznak, mint az emberiségnek az isteni szeretet különös tiszteletében jelölte meg és nyújtotta oda, amint azt az Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletében gyakoroljuk. Beléje kell helyezni minden reménységet. Tőle kell kélni és várni az emberek üdvösségeit. Vele győzzük le és gyógyítjuk meg a bolsevizmus és kommunizmus kegyetlenségeit és istentelenségeit is.

Amint egykor Asszíszi Szent Ferenc, *mert külde-tése volt*, az Ő szeretettől lángoló szavával és még inkább alázatos szegénységével, amely a kapott alamizsnát is megosztotta szűkölködő felebarátjával — meggyözte és megtéritte az Ő kora kommunizmusát, még inkább fogja ezt megtenni az isteni szeretet kiáradása Jézus szentséges Szívéből. Ez a szeretet majd *meg-lágyítja a gazdagok és jobbmódúak szívét a szociális reformokra s fölemeli a szegények lelkületét, hogy a kapott javakat üdvösen fel tudják használni*.

Hogy a szelíd, alázatos és szeretetteljes közeledés iránt a modern kommunisták is fogékonyak tudnak lenni, sok példa mutatja.

Egyet elmondok a Mexikóban vértanúhalált szenvedett jezsuita P. Pro életéből.

„P. Pro 1925 szeptemberében újmiséspap volt. Igen vonzódott mindig a munkásokhoz, főleg a bányászokhoz. Próbaapostolkodásra Charleoriba ment a bányászokhoz. Itt történt P. Proval a következő igen tanulságos eset.

A belga vasúti társaság külön szakaszt tart fenn

a bányamunkásoknak. Mivel a munkások jórésze megrogzött szocialista, pap nemigen vetődhetik be ezekbe a munkás-szakaszokba. P. Pro természetesen „véletlenül” egyik ilyen szakaszban foglalt helyet. A már ottlevő munkások bizalmatlan hallgatással fogadták. Láthatóan meglepte őket a kéretlenül jött feketeruhás vendég bátorsága.

Feszült várakozás után végre megszólalt az egyik munkás. Éppen ennivalóját fogyasztotta, azt remélte, hogy elijeszti a betolakodót: „Tisztelendő uram, mi szocialisták vagyunk ám mindenjában.” A kihívás célt tévesztett. P. Pro szárazon feleié: „Nagyon helyes! Én is az vagyok.”

„Ejha” — jött az elképedt kérdés — ön szocialista?”

— De mennyire! — vágott vissza P. Pro, — Csak egy doleg nem egészen világos előttem. Ha majd miénk lesz a gazdagok pénze, mit fogunk csinálni, hogy ez a pénz nálunk is maradjon?”

A derék munkás nem tudott felelni. Hogy kiírusson a kellemetlen helyzetből, hozzátoldotta: „Komunisták is vannak köztünk!”

„Komunisták? Nekem ez is jó. Magam is komunista vagyok. Lássák, éppen egy óra van, önök az ebédnél tartanak. Pompás, én is éhes vagyok, de nincs semmi nálam. Rajta: osztozzunk!”

A cimbora ezt nem várta. Zavarodottan pillant társaira. Mit lehetne itt tenni?! Egy másikj veszi fel a diskurzus fonalát:

„Nem fél, tisztelendő úr, velünk utazni?”

„Mitől féljek? — válaszol P. Pro. — Nekem van fegyverem.” — Még nagyobb elképedés köröskörül. P. Pro azonban nyugodt lélekkel húzta ki zsebéből feszületét és körülmutatta.

„Nézzétek, ez az én fegyverem! Ezzel nem ismerek félelmet!”

És most elkezd beszélni a vörös munkásoknak az Üdvözítő szeretetéről.

A legközelebbi állomáson kiszállt az egyik munkás, vett egy tábla csokoládét és felét felajánlotta a Páternek. Az utazás végén meleg kézsorítással váltak el egymástól.” (Tűzvonalban, Manréza kiad.)

8. BÁTRAN HIRDESSÜK A TELJES EVANGÉLIUMOT: AZ ÖRÖMHÍRT.

Manapság, amikor — sajnos! — igen kevés szeretetet találnak az emberek már a családi körben is, igen vágyódnak a szeretet után. Harmincnyolc éves működésem alatt lépten-nyomon magam is megtapasztaltam azt. *Lélektanilag megértek a sivár és boldogtalan emberek, hogy az evangéliumot, az örömhírt haszonnal meg-hallgassák.*

Az örömhírt ám!

A legirgalmasabb Megváltó Szíve végtelen szerezetét hirdessük meg úgy, ahogyan Izaiás megjövendölte róla (42. 61.) s ahogyan maga mondotta magáról (Mt. 12, 17—21; Lk. 4, 18—20), hogy a repedezett nádat nem tőri össze és a füstölgő mécsbelet nem oltja ki, örömhírt visz a szegényeknek, meggyógyítja a töredelmes szívűeket, szabadítást visz a foglyoknak és látást a vakoknak, szabadonbocsátást a sanyargatottaknak, hirdeti az Úr kedves esztendejét és a visszafizetés napját.

Az Úr Jézus új és főparanca nevében kérlelhetetlen őszinteséggel meg kell hirdetni, hogy mi a kötelessége a gazdagnak és mi a kötelessége a szegénynek. Meg kell magyarázni, mert a legtöbben nem tudják, hogy mi a kereszteny szegénység nagysága, jutalma, dicsősége, viszont mi a gazdagság nagy hátránya, de mi annak az előnye, mi az érdeme és jutalma is?

Komolyan meg kell az örömhír szerint oktatni úgy a gazdagot, mint a szegénye hogy a nyolc boldogság elseje nélkül, a *leksi szegénység* nélkül a gazdag is, a szegény is elkárhozik.

Hatórozottan meg kell prédikálni és írni úgy, ahogyan Szent Pál tette, hogy a *főparancs*, hogy az *új parancs*, hogy az *Isten és felebarát iránti szeretet*

az a fődolog és minden, amelynek gyakorlata nélkül csak kárhozat vár azokra, akik azt nem teljesítik. Világosan meg kell mondani, mint Szent Pál (Gal. 5, 14; Róm. 13, 8—10; Kol. 3, 12—16; I Kor. 13.) és Szent János (I 4, 9—12; I 4, 12; I 4, 20-21) tették, hogy az Isten iránt való szeretet gyakorlatilag át lett vive a felebarátra úgy, hogy nincs senkinek sem több, sem kevesebb Isten iránt való szeretete, mint amennyi szeretetet gyakorol felebarátja iránt. Szent Pál még azt is tanítja, hogy azok a szegények, akik szükségükben bármilyen módon maguk javára másnak tulajdonában kárt tettek, inkább tisztességes munkával keressék meg nemcsak minden nap élelmüket, hanem fáradságos munkával annyit szerezzenek, hogy a szűkölködőket is megsegíthessék.

Tehát még a szegény kereszténynek is fárasztó munkásságával szolgálnia kell a szeretetnek.

Hát még mennyire kell hangsúlyozni és részletesen is meghirdetni, hogy a földi javak a Teremtő Isten általános parancsából, amelyet már az összülöknek adott (I Móz. 1, 28—30; 9, 1—4) és még inkább az Úr Jézus Krisztus új és főparancsa értelmében a szeretetnek kell, hogy szolgáljanak! Ha a tulajdon megfeledkezik a szeretetnek szolgálni, akkor büntényt (Ein Verbrechen) követ el az emberiség ellen. (Hettlinger, Ap. V. k. 22. előad.)

Különben ezen életbevágó kérdésekéről a „Schönere Zukunft” — bécsi kat. lap szociológusa, Aranyszájú Szent János tanítását követve, igen megszívlelésre méltó gondolatokat közöl, amelyek minden megannyi irgalmaszági balzsamcseppek lehetnek az Úr Jézus szerető Szívéből a gyilkos kommunizmus és anarchizmus nyílt sebénél gyógyítására.

Hallgassuk meg ezt a tanítást is — türelemmel és alázattal.

9. ARANYSZÁJÚ SZENT JÁNOS MOST PRÉDIKÁL.

„Régen a hívek adományaikat az oltárra helyezték, amely az Úr Jézust szimbolizálja, mintegy jelezve, hogy ők, amikor a szegényeknek adnak, Neki adják, aki a szegényben van, Akit a — szegény helyettesít, különben is a szegények is tagjai az Úr misztikus testének, az Egyháznak s a szegény is tudja azt, hogy ők az adományt az Úrtól kapják testvéreik keze által, az Úrtól, Akinek hálával tartoznak a gazdagok, nem pedig kegy, avagy leereszkedés a gazdagtól a szegény iránt.” (Aranyszájú Szent János.)

Nem áll az az Úr evangéliuma szerint, hogy a gazdagnak és másoknak is *csak* a fölöslegből kell a szegényt segíteni, hanem *azonfelül is* a szegény szükségének *aránya szerint* áldozatot is kell hozni tudni, azaz, még a *szükségesből* is kell tudni adni.

A ker. kat. Anyaszentegyházban az önkéntes szegénységnek eszméje mindenkor a legnagyobb jelenlősséggel bírt és bírni is fog minden időben. Ezt tudjuk. Tele van a Szentírás és a ker. kat. egyházi élet irodalma az önkéntes szegénység dicsőítésével. Hasonlóképen alapvető igazsága az a keresztenységnek, hogy *minden* kereszteny *legfőbb kötelességének* *tartsa* a nem önkéntes szegényeknek és szenvedőknek a megsegítését. A keresztenységnek sohasem volt és nem is lesz olyan törekvése, amely a szegénységet a világban megszüntetni akarja, mert az tisztára lehetetlenség. Mindazonáltal a nem önkéntes szegénységet enyhíteni és kevesbíteni állandóan törekedett, mert Aranyszájú Szent Jánossal vallotta: „A nem önkéntes szegénység általában állandó rossz, amely tele van elégedetlenséggel és hálatlansággal.” (A papságról, III. k. 16. f.)

Azt is meg kell jegyezni, hogy az evangélium és az

Egyház felfogása szerint *a keresztény tulajdona Krisztus tulajdona*. Hasonlóképen, habár értékes a szegények és szenvedők segítése azzal, hogy valaki a keresztény karitatív egyesületnek vagy több ily egyesületnek is a tagja s az ezeknek adott évi járulék által tetemesen segít, *de az evangélium parancsa még többet követel* Személyes, érezhető áldozatot is, nemcsak a fölöslegből, de még a szükségesből is oly mértékben, amilyenben azt a felebarát nyomorúsága megköveteli. A modern időkben, habár igen szokatlanok, de mégis mindenkor igazak Aranyszájú Szent János következő szavai:

„*Te eszel a mértéken túl is, Krisztus (a szegényben) nem ette meg még a szükségeset sem. Te különböző kalácsokat eszel, Őneki nem volt még száraz kenyere sem. Te fahroszi bort iszol és Neki, Aki szomjúhozik, még egy pohár hideg vizet sem adsz. Te puha és tarka-barka szőnyeggel bevont nyugágyon pihensz és Ő a hidegen elvész. Ha tehát a te matalozásod nem érdemel szemrehányást azért, mert nem igazságtalanul készült pénből rendeződik, de mégis korholni kell azt, mert te a szükséges mértéken mindenben túllépsz, annak pedig még azt sem adod meg, amire szüksége van, hanem inkább az Ő tulajdonával kicsapongó életet folytatsz.* — *Ha te egy gyermeknek gyámja volnál és annak tulajdonával visszaénél s nem törödnél vele, még ha a legnagyobb szükséget is szenvedné, úgy a vágerek ezrei támadnának ellened és te a törvény szigora szerint bűnhődnél, most pedig, amikor Krisztus tulajdonát elveszed és céltalanul elpocskolod, most azt hiszed, hogy büntetlenül tovább élhetsz? Mindez mondomb nem azokról, akik parázna asszonyokat hívnak meg vendégségeikre (ilyenek számára nem beszélek én, amint az ebeknek sem), még az igazságtalan gazdagokról sem szólok, akik idegen gyomrokat töltenek tele, mert ezekkel sincs semmi dolgom, mint ahogy nem a sertésekkel és a farkasok-*

kal, hanem inkább beszelek azoknak, akik élvezik az Ő tulajdonukat, másoknak pedig abból semmit sem adnak, hanem csak maguk egyedül emésztik meg atyai örökségüket, ezek sem szabadok a büntől. Vagy pedig válaszolj nekem, hogy tudsz a korholástól és a bevádolástól szabadulni, ha a te parazitád jóllakik éppúgy, mint a te kutyád, amely melletted áll, Krisztust pedig még ennyire sem tartod érdemesnek? Hogyan egy bohócöt oly jól megfizetnek, azalatt pedig az egek Úra a legkisebb részt sem kapja meg abból? Az egyik jól megrakva távozik, mert viccet mondott, Krisztus pedig, aki nekünk oly tanítást adott, amelynek ismerete nélkül semmiben sem különböznénk az ebektől, még annyit sem kap, mint az! Megrémülsz-e ezen szavak hallatára? Nos, hát akkor rémülj meg tulajdon tetteidtől. Dobd ki a smarocereket és tudd meg Krisztust asztalod vendégéül. Ha részesül Krisztus a te asztalodban, akkor Ő kegyes ítélo Birág lesz, Ő tudja a vendéglátás tiszteletét megbecsülni.” (Máté commentaria 48. homília 78—79. p.)

Az evangéliumi szegénység eszméjének tükrében, amennyiben az a reális életben megvalósul, fogja tudni a gazdag is a földi javak birtokának értékét meglátni. Csakis a szegénység eszméjének világosságában képes a nem önkéntes szegény szegénységének értelmét fel-fogni. Az önkéntes szegénység tudja megértetni a nem önkéntes szegénnyel minden ideiglenes jónak értéktele-lenségét. (Máté commentaria 4. homilia 12.) A gazdag szálljon le a szegénység tüzes kemencéjébe az Ő alamizsnálkodásával, hogy viszonyát az Ő tulajdonához megtisztítsa.

Hol található fel most az evangélium szegénysége? Nem áll-e közel a veszély, hogy ma kívülről nézve a dolgot, az Egyházban a szegénység azt a látszatot kelti, hogy az különös módon raffinált formája a gazdag-ságnak, megvan ugyanis a látszat szerint az anyagi

dolguktól a mentesség, de ugyanakkor védelem az minden szükség és kellemetlenség ellen. Vájjon nem szükséges-e, hogy az Egyházban a szegénység eszméje konkrét alakban, kézzelfoghatóan szemet szúrjon? Senki sem fogja ma állítani, hogy az Egyház igen sok gazdagsággal rendelkezik. Azonban elég világosan meglátszik-e, hogy a szegények az Egyház *kincsei*, hogy az Egyház szereti a szegénységet, hogy a szegény Jézus követése az Egyházban élő valóság, hogy az evangélium hirdetői táska és pénz nélkül vonulnak helyről-helyre. *Az Egyház történelme szerint az evangéliumi szegénység tiszteletétől, nagyrabecsülésétől és szeretetétől inkább függ az Egyház és a keresztény társadalom sorsa, mint a szegénység elleni küzdelem organizálása és a karitász kiterjesztése.* Vájjon nem igaz-e ez? A nagy rendalapítók gyakorlati szegénysége nem egyszer mentette meg az Egyházat és a keresztenységet a véres üldözésektől. Asszíszi Szent Ferenc és Szent Domonkos ideális szeretete és gyakorlása a szent szegénység területén eltüntette a föld színéről az akkori kommunistákat. Loyolai Szent Ignác pedig visszaszerezte a szerzetesrendek tiszteletét és megbecsülését az Ő új alapokra fektetett szegénység-kultuszával. Igaz ez?

10. LEGYÜNK ŐSZINTÉK ÉS ISMERJÜK BE HIBÁINKAT! VISSZA AZ EREDETI VALLÁSOSSÁGHOZ!

Legyünk őszinték, — még a legjobbak is közülünk — és ismerjük be, hogy a virágzó középkor és az azelőtti kor keresztény felfogásából engedtünk, mert oly keresztény igazságok világos kidomborítása a keresztény tanításban és a keresztény életben való szinte szemet szúró gyakorlása, amelyek nélkül egészséges keresztény társadalom nem élhet, amelyek nélkül a társadalmi osztályok keresztény szolidaritása nem állhat fenn, valahogy részben eltűntek, részben háttérbe szorultak, avagy hangsúlytalanokká váltak.

Legalább a jobbak ismerjék be, hogy a történelem tanúsága szerint mindig akkor került a keresztény társadalommal együtt az Egyház is veszedelembe és szenvedett lelki és anyagi nagy károkat, amikor bizonyos keresztény igazságok, úgymint a lelki és tényleges szegénység, az alázatosság, a szüzesség, de főleg a szeretet — ezek a karakterisztikus keresztény erények, amelyek nélkül sem igazi és teljes Krisztus-követés, sem igazi és teljes keresztenység nincs — a nyilvános életből szinte eltűntek. Viszont a történelem felmutat virágzó keresztény időket, amikor a keresztenység nagyobb része még rosszabb anyagi helyzetben volt, mint most, de forradalom mégsem volt, mert ugyanakkor a szegény, az alázatos, a tiszta, de főleg a mindenivel jóttevő Jézus Krisztus példáját valóban követte elsősorban minden Istennek szentelt személy, azután a szabad és rabszolga, a gazdag és szegény, az előjáró és alattvaló egyaránt. Mindenki élő hittel tudta, hogy a földig dolgok, javak csak külső keretek, és nem igazi javak, azért nem is képesek az embert sem jóvá, sem nemessé, sem boldoggá tenni, sem e földön, sem a másvilágban. mindenki igazi nagyságát,

nemességét, boldogságát és örömet abban látta, hogy Isten gyermeke, Krisztus testvére és a mennyország örököse. Akkor élt és dolgozott az emberekben a kereszteny hit, remény és szeretet, akkor megvalósították az Úr tanítását: „Keressétek először az Isten országát és az Ő igazságát; a többet ráadásul megkapjátok.” (Máté 6, 33; Lk. 12, 31.) A kereszteny, természet fölötti világnézet emelt, hatott át és lendített mindenkit mindenével együtt, — az urat és a rabszolgát, a gazdagot és a szegényt.

És nem ez-e az igazság? És nem ez-e az igazi is? Bizony, mert mit használ az embernek, ha az egész világot is megnyeri, lelkének pedig kárát vallja. (Máté 16, 25.)

A XX. század még jobb keresztenyeinek és szociológusainak is, mert kicsiny a hitük és még kevesebb a szeretetük, szinte hihetetlenül hangzik Szent Pál tanítása, amelyet a rabszolgáknak adott:

„Csak kiki úgy járjon, ahogy az Isten megadta neki, amint az Úr meghívta. Ezt is tanítom minden egyházban. Mint körülmetélt hivatott-e valaki? ne tüntesse el körülmetéltségét. Körülmetéletlenül hivatott-e valaki? ne metéltesse magát körül. A körülmetéltség semmi és körülmetéletlenül is semmi: hanem Isten parancsainak a megtartása.

Mindenki maradjon meg ugyanabban a hivatásban, amelyben meghivatott. Mint rabszolga hívattál meg? Ne gondolj vele; de ha szabad is lehetsz, inkább használ fel ezt. *Mert aki mint rabszolga hivatott meg az Úrban, az Úrnak szabadosa, hasonlóképen, aki mint szabad ember hivatott meg, Krisztusnak rabszolgája.* Vételáron vétettetek meg, ne legyetek emberek rabszolgái! mindenki maradjon meg ugyanabban a hivatásban Isten előtt, amelyben meghivatott.” (I Kor. 7, 17—25.)

Vagyis a kereszteny rabszolga is Istennek teljes-

jogú gyermeké. Az állásbeli külső dolgoknak a kereszténységben csak relatív fontossága van. A kereszteny rabszolga is, amikor szolgál, szabad és tulajdonképen csak az Istennek szolgál jószándékával, nem pedig embereknek. (Ef. 6, 6; Col. 2, 22.)

Szent Pál azonfelül tanítását példájával is bebizonyítja. Onezimus rabszolga a kereszteny Filemon urától megszökik és Szent Pált római fogáságában felpereszi. Szent Pál kegyesen bánik vele. Tanítja, azután megkereszti és fiának nevezi, kit fogáságában nemzett, azaz keresztnéyyé tett. Levél kíséretében őt urához visszaküldi, hogy fogadja vissza, már nem mint szolgát, hanem mint „az én hívemet”, „mint engemet”, „mint szeretett atyafit” s „ha kárt tett, azt neki, Szent Pálnak számítsd be”. „Én, Pál, saját kezemmel. írtam ezt, én megfizetem.”

Micsoda szeretet ez! Micsoda nagyrabecsülése egy rabszolgának, akiben az embert, a kereszteny, Isten gyermekét, Krisztus testvérét becsüli Szent Pál. Csodálatos, hogy oly semmibe sem veszi a külső rabszolga-állapotot! Nem is kéri szabadon bocsáttatását, csak kegyelmes visszafogadását! — Ugyan kitől tanulták ezt a bölcseséget Szent Pál és az apostolok?

Az apostolok pedig ezt a hitet és szeretetet az Úr Jézustól tanulták és az Úr Jézus nevében hirdették is.

Tudjuk az evangéliumból, hogy az Úr Jézus, habár mindenivel, de főleg az akkor egyszerű néppel, folyton jót tett. Sőt nagyítás nélkül állíthatjuk, hogy az akkor *nincstelenek, proletárok voltak legközelebb hozzá*. Még csodákat is művelt, hogy jót tehessen velük: mindenmellett abba sohasem ment bele, hogy — amint az apostolok és proletár hallgatói kívánták — lelkí ország helyett *anyagi* birodalmat alapítson, amelyben Ő király legyen, követőinek pedig *anyagi* érdekeket biztosítson. Ezt nem tette meg az Úr, habár a nép

több ízben királyá akarta őt kikiáltani, s habár az apostolok annak megvalósítását folyton sürgették, pedig elvégre azt is megtehette volna!

De állítsuk még élesebben ezt az igazságot lelkünk elő.

Kik is voltak az Úr Jézus rendes hallgatói az apostolokon kívül?

Keserves életet folytató halászok, mindenféle adóval megnyomorgatott földmívesek (fellah parasztok), szegény kézművesek, kisiparosok, életüket máról-holnapra tengető szamár- és tevehajcsárok. Ezek a szegénységből, szükségből, elnyomatásból jönnek Jézushoz. Ismerik csodatevő erejét. Látták, Ő képes az Ő nyomorúságos helyzetükön változtatni, az bizonyos. Es mégis éppen programbeszédében, a hegyibeszédben Jézus olyanokat mond nekik, amelyekből megértik ugyan, hogy Ő ismeri helyzetüket, hogy milyen keserves az Ő életük, de el van határozva, — habár az ellenkezőjét is megtehetné — hogy róluk ezt a terhet, ezt az életkeresztet le nem veszi, hanem csak segít nekik, hogy azt tovább vigyék.

Szegények voltak. A szegénységnek meg kell maradnia! De Istenért kell azt tovább viselni. Tűrtek eddig, ezután is kell, de Istenért! Sírtak eddig, ezután is fognak, de Istenért, aki vigasztal. Tovább és tovább kell ezentúl is mindenféle nyomorúság között az erényt gyakorolni, amelyekért Isten őket a Messiás földi országába s azután a mennye vezeti. Végül — üldözésből jöttek hozzá, Még ezt sem veszi le róluk, sőt újabb üldözéssel toldja meg, amelyet szenvendni fognak az Ő nevéért, az Ő hitéért, az Ő tanítványságáért S akkor már nemsak egyszerűen lesznek boldogok, hanem „Örüljetek és vigadjatok e fölött, mert a ti jutalmatok nagy lesz az égben!”

Ne gondoljuk azt, hogy mikor ezen tanítások most is 1936-ban Kr. után oly hallatlanul hangzanak

a keresztenyek előtt, — nem fogadták éppoly megdöbbéssel, csodálkozással az akkor hallgatók is! Akkor is kevesen értették Őt, még kevesebben csatlapoztak is Ő hozzá szívvel, lélekkel.

A nyolc boldogság tanításának lényege az, hogy „*Isién egyedül elegendő, Isten mindig és minden körülmenyek között elég.*” Isten bírva, a szegény is boldog lehet, még előbb, mint a gazdag, aki könnyen elvesztheti Istent.

Ki érti ezt? Ki fogadja el? Ki boldog egyedül Isten bírásával? Éppen most és ma, a jelen megpróbáltatások és nyomorúságok idején? Ki elégszik meg a minden nap kenyérrel, amelyet — ismét a Mester tanításából — csak minden napra kérünk: „Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.” — Igen, csak ma, mert holnap már talán a Bárány menyegzőjének terített asztalánál vendégeskedhetünk örök boldogságban. Ki fogadja el az Úr és az Ő nagy szociális apostola, Szent Pálnak tanítását *maradék nélkül*: „Mert nem hoztunk semmit sem magunkkal a világra, kétségtelen, hogy el sem vihetünk semmit; ha tehát van eledelünk és ruházatunk, elégedjünk meg velük.” (I Tim. 6, 7; v. ö. Mt. 6.)

Az Úr és Szent Pál a keresztenység ezen alapvető igazságait *mindenkinek* nyíltan és bátran hirdeti, nemcsak azoknak, akik tökéletesek akarnak lenni. Svájjon ma nem kell-e éppen azon igazságokat világosan és határozottan meghirdetni a szociális reformokkal együtt? Hisz szemeink előtt látjuk beteljesedését Szent Pál másik tanításának: „Mert akik gazdagok akarnak lenni, kísértésbe esnek s az ördög törébe és sok haszontalan és ártalmas kívánságokba, melyek az embert halálos veszedelembe merítik. Mert minden gonoszságnak gyökere a pénzvágy, mely után járván, némelyek eltévelkedtek a hittől és sok fájdalomba bonyolódtak.” (I Tim. 6, 9—10.)

Itt a gyökere a mai mammonimádó gazdagok szívtelenségének és a mai hírvágyban mammonimádó szegények forradalmasságának. Ezt a mérges gyökeret az anyagi szociális reform egyedül meg nem gyógyíthatja, hanem csak Krisztus evangéliuma.

Igenis, az Úr tanítását be kell fogadnia a gaz-, , dagnak és szegénynek egyaránt, nevezetesen a lelki szegénységről szóló tanítást: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa.” Mindkettőnek, a gazdagnak és szegénynek a földi javakhoz való rendetlen, bűnös ragaszkodást, azok után való bűnös vágyakozást meg kell tagadnia, meg kell győznie.

Ha ezen igazságokat meg nem hirdetjük bátorságosan, nyíltan a gazdagnak és szegénynek, s ha mindenki élete normájává nem teszi azokat, akkor a szociális reform egyedül való meghirdetése, követelése és végrehajtása is, — semmiképen sem menthet meg mindenkit a forradalomtól, a kommunizmustól.

Miért?

Csakis így lesz képes a gazdag Isten rendelése szerint használni vagyonát, hogy önmaga és övéi el-tartása mellett első helyen a szegények szükséglete szerint a szeretet szolgálatára, azután egyéb nemes célokra is fordítsa.

Csakis a lelki szegénység erénye teheti a szegény Jézus Krisztusban a mi szegényeinket is türelmesekké, sőt az Úr tanítása értelmében még megelégedettekké és boldogokká is, mert a megváltás örök kincseit, ezeket az abszolút és egyedül boldogítani tudó kincseket, ők is csak úgy élvezhetik e földön, mint a gazdagok s hozzá az örök boldogság elérése nekik könnyebb, mint a gazdagoknak.

A természetfeletti világnézet ma is csak úgy teremthet boldog szegényeket és gazdagokat, mint a múltban és az Ösegyházban.

Ma is türelmesen ki tudhatja várni a szegény az

Ő sorsa jobbrafordulását, mint régen. S ha talán az be sem következhetnék, mint régen sem következett be, hogy minden rabszolga szabaddá lett, — mégis nagy békességen élhet Krisztussal, aki őt nemcsak belsőleg boldogítja, hanem külsőleg is a szeretet fóparancsa által, amennyiben *Krisztus a szegényben magát képviselteti és súlyos felelösséget terhe alatt róla a gazdag által gondoskodik*, hogy ne éhezzék, ne szomjazzék, mezítelen és lakás nélkül ne legyen, betegségében ne maradjon egyedül, szóval „mindennapi kenyere meglegyen”.

Az első keresztény századok egyik legfelségesebb történelmi jelensége éppen az volt, hogy a megkeresztelt és az Egyház kebelébe befogadott rabszolgák és rabszolganők óriási tömege soha összeesküést nem szött, sem erőszakosságot, sem zendülést nem követett el szabadságáért. A keresztény rabszolga megelégedetten és boldogan élt. Igen sokan közük urakat és úrnőket megtérítették, sőt számosan soraikból még a szentek és a vértanúk legmagasabb rendjébe is felszállhattak. Rabszolga sorsból kiemelkedve még püspök és pápa is volt.

Az élő hitból és szeretetből táplálkozó régi gazdag és szegény, sőt rabszolga keresztények magasztos lelkületét gyönyörűen jellemzi az egykorú keresztény író, *Lactantius*. (V. 16.) „Azt vethetnék szemünkre, t. i. a pogányok — hát köztetek nincsenek-e urak és rabszolgák? Nincsenek. Mert mi testvérek vagyunk, ha testileg van is rendi különbözet köztünk, mi azonban a földi dolgot lelkileg ítéljük meg. így tehát nincsenek rabszolgáink, mert mi őket atyafiaknak nevezzük és tartjuk, kik társaink a Jézus Krisztus szolgáságában.” Íme, mire képes Krisztus evangéliumának szeretete, ha értik és élik.

Szegények mindig lesznek. Ez elkerülhetetlen. De nélkülözőknek lenni nem szabad a keresztény tár-

sadalomban, sem elégedetlen és boldogtalan szegényeknek.

Szegényt és gazdagot boldogít Krisztus az Ő nyolc boldogságával.

11. ELSŐ A LELKI REFORM. - A SZOCIÁLIS KRÍZIS ELSŐ- SORBAN NEM GYOMOR-, HANEM LELKI KÉRDÉS.

A kommunizmus ellen való küzdelemben is minden külső anyagi érdekeket szolgáló szociális reform előtt vagy legalábbis azzal egyidejűleg hangoztatni kell a belső, a lelki, a valláserkölcsei reformot úgy a gazdagoknál, mint a szegényeknél.

Még a múlt század derekán, amikor éppen felburjánzni kezdtek azok a nagy gazdasági bajok, amelyek jelenleg minket nyomorgatnak és tömegapostáziába vitték néünk nagyrészét, a neves nemzetgazdász Roscher így írt:

„A leggazdagabb népnek is el kell szegényednie, ha erkölcsileg elbukik ... Ha a munkaviszonyok elrontják a munkás erkölcsét, akkor a nemzet vesztesége sokkal nagyobb, semhogy bármilyen gazdag anyagi nyereség kipótolhatná, mert az egész ember többetér, mint termelése és minden gyönyörök, amint ezt az Üdvözítő is kimondá: Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja? *Míg az önző kezekben levő gazdagság lealacsonyítja, koldusbotra juttatja és megrontja a népet*, addig a keresztényileg kezelt gazdagság áldás lesz mindenkihez: a község javára szolgál, fölsegíti és enyhíti, gyámolítja a szegénységet és ezerféle módon nyújt lehetőséget neki is, hogy az élet fensőbb, lelki javaiban részesüljön. A gazdagság a keresztény kezében — Istennek, Egyháznak, államnak, az emberiségnak, legkiváltképpen a szegényeknek szolgál. Azért tiltotta az Egyház mindig az esztelen, a durva és erkölcestelen fényüzést, ellenben sürgette a nemes, emberhez méltó, magát a nemzetet is javító pompát, a templomok építését, a rokon művészeteiket, könyvtárakat, palotákat. A tudomány itt is

csak gratulálhat neki.” (Roscher, System der Volkswirtschaft I. 32. 1.)

Valljuk be, hogy a legutóbbi időkig voltak munkások többféle szakmában, úgyszintén lateinerek többféle hivatalokban, akiket oly jól fizettek, hogy lett volna bő alkalom a megtakarításra, vagyonszerzésre. És mégsem történt meg, csakis azért nem, mert a munkások és a hivatalnokok *nem rendelkeztek azon erkölcsi erőkkel, erényekkel*, amelyekkel bűnös szenvedelmeiket megtagadni, túlhajtott igényeiket mérsékelní tudták volna és takarékkossággal vagyont szerezni képesek lettek volna.

Egyebeken kívül az erkölcsi erő hiányát jelenti az a tény is, hogy Magyarországon a magyar földbirtokos-osztály nagy része tönkre ment és hogy éppen a magyar paraszt-osztály olyannyira elszegényedett.

Az sem jár messze az igazságtól, aki állítja, hogy csakis az erkölcsi erő mély süllyedése volt annak is az oka, hogy a kapitalizmus és a tulajdonjog végzetes túlkapásait a magyar kereszténység ellensúlyozni és megreformálni nem tudta, sőt a nemzet bűneinek hízellege, az indusztriális, merkantil és finánc pályákat idegeneknek szabad prédául odadobta. A liberális közoktatásügyi kormányok pedig egyáltalában majdnem semmit sem tettek, hogy egy agrár országot, mint amilyen Magyarország, megfelelő agrár, ipari, kereskedelmi iskolákkal hálózzanak be s a tanításnak és nevelésnek Széchenyi elgondolása szerint magyar nemzeti célkitűzést adjanak; a nevelőket pedig úgy képeztek ki, hogy azok felszabadulva a hamis nemzeti felfogásokból és bűnökből, képesek legyenek következetes neveléssel magát a nemzetet is megtisztítani a tipikus nemzeti bűnöktől és alkalmassá tenni azon semmiképen sem lehetetlen szébb jövő felépítésére, amelyről a nagy Széchenyi szerette hinni, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz.

E helyett az idegenek lettek dúsgazdag urakká és zsarnoki parancsolókká az országban. Előidézték az októberi forradalmat és a márciusi kommunizmust Trianonnal együtt.

A lázas gondolkozású és rövidlátó szabadkőműves Kossuth Lajos maga sem hitte volna, — pedig Széchenyi akkor igen erősen ellentmondott neki — hogy az Ő fölöttébb kedvelt és emancipált fajtája így fogja egykor meghálálni az Ő nagylelkűségét, amellyel forrón kebelére ölelte. Azonfelül még a magyar képviseletet is szuggerálta és megbabonázta, hogy törvényt hozzon, amellyel magát a magyar nemzetet is rákényszerítette, hogy legjobbjait, akik ellentmondani mertek, inzultálja. De viszont szinte megrészegülten a sémiták szerelmétől, azokat szívére szorítsa és a mai napig görcsösen és elválaszthatatlanul ott tartsa, még ha újra is a vörös mocsárba húzná őt le magával együtt.

A vezetőknek és vezetendőknek *egyformán* és *égetően* szükségük van valláserkölcsi reformra, lelki megújhodásra a kereszteny alapigazságok szerint! Haszonnal csak azután jöhet az igazi szociális anyagi reform.

12. XI. PIUS MÉG A QUADRAGESIMO ANNÓBAN IS ELSŐ HELYRE TESZI A LELKI REFORMOT A SZERETET ÁLTAL.

XI. Pius pápa is hasonlóképen ír a Quadragesimo Anno apostoli körlevélben.

„Mélyebb és áthatóbb tekintettel észrevesszük, hogy a társadalom forrón óhajtott megújulását *a benső, leksi megújulásnak kell megelőznie a keresztény szellemben*, amelyet a gazdasági téren oly nagyon sokan megtagadnak. Másként minden igyekezetünk hiábatoló lesz s az épületet sem kösziklára, hanem futóhomokra építjük. (Mt. 7, 24. stb.) Tisztelettel! Szemébe néztünk a mai gazdasági rendszernek és sok súlyos hibát találtunk rajta; megvizsgáltuk a kommunizmust és a szocializmust és úgy tapasztaltuk, hogy még az enyhébb formái is messze eltérnek az evangélium parancsaitól.”

„Ha az emberi társadalmon segíteni lehet, — előünk szavai — akkor egyedül a keresztény élet és a keresztény intézmények folytatása segíthet.” (Quadr. A. 68. o.)

A leksi reform lényeges pontjait a Szentatyá micsoda kereszteny igazságokban állapítja meg?

„Magasabb és nemesebb erőknek kell a gazdasági hatalmat kemény és bölcs fegyelem alá venniök: *a szociális igazságosságnak és a szociális szeretetnek*.” (Quadr. A. 47. o.)

De mindennek „*a szociális szeretet a lelke.*” (U. o.)

„*Mindenben a legfontosabb szerep a szeretetnek jusszon*, amely a tökéletesség köteléke.” (Kol. 3, 14. u. o.)

Még a leghívebben kiszolgáltatott igazságosság is legföllebb a szociális harcok okait szüntetheti meg, a szíveket egyesíteni és a lelkeket kapcsolni sohasem tudja. Márpedig a felek benső, leksi kapcsa az egye-

dül szilárd alapja az összes intézményeknek, amelyek a szociális békét, az emberi együttműködés előmozdítását célozzák, bármilyen tökéletesek is egyébként ezek az intézmények. A tapasztalat bizonyítja, hogy lelkei egység nélkül a legbőlcsebb intézmények is célt tévesztenek.” (U. o., 76—77. o.)

„Az evangélium szellemének, a keresztény mértekletesség és a minden átfogó szeretet szellemének új kiáradásától várjuk mi az emberi társadalom sokat áhitott teljes megújulását.” (U. o., 77. o.)

13. AHOL SZERETET NINCSEN, IGAZSÁGOSSÁG SEM LEHET. A SZABADSÁG TÖRVÉNYE, AZ A SZERETET TÖRVÉNYE.

Tehát a Szentatyána még a gazdasági reformokat sem tartja eredményeseknek — a szeretet főszerepe nélkül.

S vájon honnét áradhat ki az emberek szívébe újra a szeretet?

Bizonyára a legirgalmasabb Megváltó végiglenül szerető Szívéből, az Ő tiszteletéből! Mert a Jézus Szíve tiszteletében az isteni szeretetet különös módon tiszteljük. (XI. Pius Misericordissimus Redemptor című encikl. bevezetésében.)

Amint ezen mű első részében ismertettük, az Úr szentséges Szíve tiszteletével akarja az Isten a mai „szeretetlen keresztyényeket” és „a sátán hatalmába” került bűnöket, kommunistákat, szocialistákat megteríteni. S imént hallottuk, hogy XI. Pius a mai társadalomnak még gazdasági és szociális vonatkozásban is a meggyógyítását főleg a szociális keresztyén szerepet megújhodásától várja.

Ime, tehát nem erőszakosan és nem véletlenül hoztuk szoros, benső összefüggésbe Jézus Szíve tiszteletét a kommunizmussal. Valóban, csak a végiglenül szeretet gyógyíthatja meg a határtalan gyűlöletet. Jog, igazságosság aligha, hanem csak segíthetnek a legfőbbnek, ami a szeretet és ami még a jognak és igazságosságnak is parancsol és szülőanya a szabadságnak, testvériségeknek s egyenlőségeknek is. Szépen mondja Szent Ágoston: „*Ahol szeretet nincsen, igazságosság sem lehet. A szabadság törvénye az a szeretet törvénye.*” (Ep. 167-ig és Serm. Dom. in monte I. 13.)

A neves Hettinger írja (Ap. V. 310. jegyzet.): „A társadalmi kérdés azon fordul meg, *hogy amit a jog elválasztott, azt a szeretet egyesítse.* Maga pedig a

tulajdonjog az örök világtervben gyökerezik, de a szegénység is. Mindkettőnek az a célja, hogy a szegényre, gazdagra egyformán üdvös legyen; ennek — a gazdagnak, az irgalmaság és szeretet cselekedeteivel, annak — a szegénynek, a türelem és lemondás gyakorlatával.

A keresztény szeretet kommunizmusa nélkül minden vagyon egy-egy büntény lenne az emberiség ellen. Ugyanazért az erőszakos kommunizmus csak szükségeképi következménye az emberi dolgok oly felfogásának, amelyben nincs helye a szabad szeretetnek, amely egyesíti azt, amit a jog és születés szétválasztott. A gazdagok önzése a szegények önzését hívja ki. Ha Platón ismerte volna a keresztény szeretet eszményét, akkor bizonyosan más alapra helyezte volna eszményi államában a vagyonközösséget, nem a törvényre.

És vájjon a törvény által megparancsolt szegényápolás mi egyéb, mint egy kis kommunizmus? — Hogy az Egyház mint iparkodik a keresztény szegényápolásban megőrizni a szabadakarat, szeretet elvét, kimutatja Ratzinger. (A szegényápolás története.)

A gazdasági politikából ki kell küszöbölni az „önzés” elvét mint alaptörvényt és helyébe vissza-hozni újra a felebaráti szeretetet, Erre helyezze a súlyt minden komolyeszű és igaz népbarát,”

14. CSAK A SZERETET HOZHATJA ŐKET VISSZA.

A Szentatyá, az Úr Jézusnak méltó helyettese a földön, az Ő megváltói végtelen szeretetétől megihletve így hívja hazára a világ összes kommunistáit és szocialistáit az Ő körlevelében. (Quadr. A, 67—68. Ő.)

„Távol áll tölünk, hogy az igazságtalan megbántás keserűségében, atyai szívünk fájdalmában elutasítsuk és elvessük magunktól azokat a mi fiainkat, akik szánalmasan félrevezetve eltévedtek az igazságtól és az üdvösségtől elpártoltak. Inkább a legbensőségesebb szeretettel visszahívjuk őket az Egyház anyai kebelébe. Bár meghallgatnák hívó szózatunkat! Bár az elhagyott apai házba visszatérnék, elfoglalnák a helyet, mely az Ő helyük mindenazonknak sorában, akik a Leo által először kiadott és általunk most ünnepélyesen megerősített utasításokhoz szorosan ragaszkodva, a társadalmat az Egyház szellemében, a szociális igazságosság és a szeretet alapján megújítani igyekeznek! Legyenek meggyőződve, hogy sehol másutt a földi boldogságot sem találhatják meg akkora bőségen, mint annál, aki bár gazdag volt, értünk szegény lett, hogy minket a maga szegénységevel gazdagokká tegyen (II Kor. 8, 9.), aki szegény volt és ifjúságától kezdve dolgozott, aki magához hívja az összes fáradozókat és megterhelteket, hogy őket szívének szerezetével megenyhítse (Mt. 11, 28.), aki személyválogatás nélkül mindenkitől többet követel, akinek többet adott (Lk. 12, 48.) és mindenkinél megfizet az Ő cselekedetei szerint.” (Mt. 16, 27.)

Íme, a Szentatyá is tanítja a világ összes püspökeit, papjait, hogy a végtelen irgalmas Megváltó jóságával és szeretetével merjenek még a kommunistákhöz és szocialistákhöz is közeledni.

Van is remény, mert a század várja a szeretetet, amint azt több kiváló ismerője hangoztatja.

„A mi századunk egy nagy tékozló fiú, segítsük őt, hogy bűnbánólag magába szálljon és az atyai házba visszatérjen. De hogyan? Pásztorok, távol legyen tőletek a szükkeblűség, tágítások ki kebleiteket; nagyobbítások a szeretetet szíveitekben! Semmit sem értetek ti, hacsak azt értitek, hogy parancsoljatok, elgáncsoljatok, reformáljatok és a törvény betűire rámutassatok. Atyák legyetek, — de ez nem elég — anyák legyetek.”

„ . . . Hogy Krisztussal a világot megújítsuk és vele megmentsük, azt *szeretni* kell. Ő előbb jót tett vele, csak azután szólott hozzá, tanította. Azért torlaszolta el a nép az Ő útjait és megfeledkezve legsürgősebb szükségleteiről is, felkiáltott: „Ember így még sohasem beszélt!” Igen és miért? Mert ember így még sohasem szeretett. A szív veszi fel vagy dobja el az igazságot, minthogy a vallás, az erkölcsös és a szent élet igazságai nem igazságok teljes világossággal. De a szívet csak a szeretet kulcsával lehet kinyitni s átalakítani. Jól mondja az arab közmanodás: „Hogy a fejet meghajlítsam, kardra van szükségem, hogy pedig a szívet, szívre van szükség.” Szeretsz, akkor szeretni fognak, és szeretni fogják azt az igazságot is, amelyet hirdetsz, még az áldozatot is szeretni fogják, melyet szavaiddal követelsz.

Szellemesnek lenni és tapsokat aratni, emberi dolog, nagyon is emberi dolog, minden ember, aki csak ember, éppúgy meg tudja azt tenni, mint te, talán még jobban is. *De szeretni, magát odaadni és feláldozni, az már nem a földről való, az isteni dolog, az titokzatos, mágikus hatást gyakorol. Az áldozatos szeretet majdnem az egyetlen bizonyiték, amelyre az emberi gonoszság választ adni képtelen.*” (Schleininger, Mullois, Fénelon, Kirchl. Pred. 66 ss.)

Kiváló emberismerő és tapasztalt férfiak, lelkipásztorok írnak így.

Nem szabad tehát kétségekbe esni még azok felett sem, akik Krisztus szobrára vagy feszületére lőttek.

15. AKIK A KERESZTRE LŐNEK, — MEGTÉRHETNEK-E?

Az én nagybátyám — beszéli P. Abel S. J. — oly szerencsétlen volt, hogy körülbelül 15 éves korában valahol hallotta, hogy Napóleon Oroszországra indul éppen 1812-ben és önkénteseket keres. Azonnal elhatározta, hogy elmegy. Titokban elcsente nagyatáym fegyverét és gyakorolta magát a céllövésben. S tudjátok-e, hogy mit választott céltáblának? Sajnos! az én jó nagyatáym szabadkőműves volt, így hát az én atyám és az Ő öccse is ilyen szellemben nevelődött. Senki sem fog tehát azon csodálkozni, hogy az én említett nagybátyám a céllövés begyakorlására céltáblának egy keresztet választott ki. Teljesen szétlőtte a keresztet 15 éves korában. Bizony, ez az én nagybátyám 15 éves korától 72 éves koráig templomot nem látott, kivéve a bajor király nevenapján, amikor mint katonának ki kellett rukkolnia. A legborzasztóbb gúnyolója volt a vallásnak és kicsúfolta mindeneket, akik valamiként hittek, így az édesatyámat is, aki később megtért.

Mikor az én nagybátyám 72 éves lett, atyám váratlanul sürgönyt kapott: „Siessen, testvére haldoklik.”

Atyám zavarodtában nem nézi meg, hogy honnét jó a sürgöny, hanem rögtön arra az istentelenre gondol: „A Maxi haldoklik! Az első gyorsvonattal Münchenbe utazik testvére halálos ágyához. Csenger az ajtón és Maxi maga jön ki. Atyám, aki Maxi gúnyolódásait megszokta, mérgesen rákiált: Hát tudd meg, Maxi, ilyen gúnyt mégsem üzhetsz velem, nézd ezt a sürgönyt: „Siessen, testvére haldoklik.” — Maxi elolvassa, nézi s aztán szól. „Hja, nézd csak te, ez a sürgöny *Holzkirchenből* jött és nem Münchenből, Itt Vilmos testvérünkről van szó.” Csakugyan, a sürgönyt

Holzkirchenben adták fel. Most rohan édesatyám Vilmos halálos ágyához. — Ámde a sürgöny szavai: „Siessen, testvére haldoiklik”, Maxi nagybátyám fejébe fúródott, nem hagyott neki békét. Sürgönyileg magához kerette az én édes bátyámat, aki szintén pap. — Amikor Münchenbe érkezett, így szolt hozzá: Szeretném nálad életgyónásomat elvégezni. Nem tudom, mi van velem. Aztán testamentumát is megszerkesztette amelyben mindenkitől bocsánatot kér, akiket életében vallásgúnyolásával megbotránkoztatott.

Három hétre rá, az életgyónás után, hirtelen meghalt. Oh végtelen irgalmas szívű Jézus!

Ez a megrendítően szép példa is növelje reménysegünket és ne essünk sohasem kétségbe, még a legborzasztóbb bűnösök felett sem.

Az Úr Szívénak szeretete végtelen!

A szeretet a legnagyobb hatalmasság. Erről gyönyörűen ír a francia P. Félix S. J., Párizs igen tapasztalt szónoka.

„Az egyházi szónoklásban a szeretet nélkülözhetetlen. Ebben a szent Ige ellen fellép az ész büszke sége, az előítéletek, a szenvedelmek, a szívbe rögzített legitkosabb s a legmélyebben gyökerező ösztönök. És mégis oly nagy a szeretet hatalma — a szeretet Jézus Krisztushoz és a telkekhez, hogy mihelyt az a keresztény szónoklatban megnyilatkozik, minden meg hajlik előtte, még a legbüszkébb fejek is lekonyulnak, hogy fölényét elismerjék ... Ha tehát a szó által dolgozni akarunk, ha szavunk hatalmas akar lenni, hogy jót vigyük az életbe, hogy ébresszük a lelkismereteket, hogy oly sok áldozatát a pokolnak visszara dagadjuk, . . . hassunk tulajdon szívünkre, lobbantsuk azt lágra a szeretettel s ezt a szeretetet merítsük az Ő élete forrásából, élvén egészen és állandóan az imádásraméltó Jézus szerető Szívében!” (P. Félix S. J. Schleininger 1. c. 60.)

Úgy van! A dolog természete hozza azt magával. Jézus szentséges Szíve az Ő tisztelőinek külön is megígérte, hogy a szeretet hatalmával rendelkezni fognak még a legmegrögzöttebb bűnösökkel szemben is.

Csak használnók ezt a hatalmat s elmennénk vele keresni az eltévedt juhot. Biztosan megengedné, hogy vállainkra vegyük és hazavigyük!

16. DE A SZERETET MENJEN UTÁNUK, AMINT A JÓ PÁSZTOR TETTE!

Sok-sok jó papnak, szerzetesnek és világi hívőnek igen szomorú a lelke, amikor hallja a szörnyű gyilkosságokat rombolásokat Spanyolországban. A legszomorúbbak mégis — gondolom — a miatt, ami az Úr Jézus szentséges Szívénél, a legkönyörületebb Megváltónak is a legeslegjobban fáj, hogy ott mostanság — legalább a látszat szerint — *seregestől* a sátán hatalmába kerültek a halhatatlan lelek s a széles úton mennek, amely a kárhozatba vezet. Máshol is a nagyvilágon milliók és milliók, itt hazánkban is százszerek vannak szociáldemokraták vagy titkon kommunisták, akik szintén azon a széles úton járnak, amely a kárhozatba visz.

A legélesebben nyilallik a nemesebbek lelkébe az a tudat, hogy ez megtörtént *azért is*, mert hosszú évtizedeken át, — hogy történt és hogy nem történt, de megtörtént — általában nemigen akadtak, akik a jó Pásztor nyomdokaiba léptek volna és utánuk mentek volna ezeknek az eltávolodott keresztyéneknek minden járt akkor, amikor elmaradózni kezdtek a templomtól, az évi szentgyónástól és áldozástól, amikor érvénytelen házasságot kötöttek, amikor a vallástanulás útjára léptek. Ha akkor akár egy jó pap, szerzetes, szerzetesség, akár egy jobb világi hívő elment volna a lakásukra és szeretettel vette volna őket egyenkint elő, másként alakulhatott volna lelkületük. És ha *egyszer* nem sikerült, hajtotta volna azt a pásztort a szeretet, hogy *ismét* és *ismét* betekintsen az elveszett juhocskához, amint azt az ellenség agitátorai, agitátorai meg szokták tenni, — akkor annyian bizonyára nem pártoltak volna el és nem vesztek volna el.

Az kétségtelen, hogy az Úr Jézus szóval és pél-

dójával a lelkipásztorkodásnak a mai napig is érvényesíthető legeslegjobb módjait tanította. Oh csak követnék azokat egyháziak, világiak!

Ő tanított először templomokban, azután bármi-lyen nyilvános helyen (hegyen, völgyön, mezőn, tengeren, utcán, hajón, piacokon, fóleg Kafarnaumban). Másodszor tanított magánhelyeken, ú. m. házakban, családokban. A családokat igen szerette látogatni és ott tanítani. Ilyen helyekre még meg is hivatta magát, csakhogy taníthasson. Nemcsak a jóhírű családokat tisztele meg, hanem a bűnösökhöz is betért, még éte-kezett is velük, Mert a bűnösökhöz betért és a bűnösökkel érintkezett, hogy őket megtérítse, azért az álszent papok és farizeusok nehezteltek rá, nem jól vélekedtek róla, zúgolódtok ellene, „hogy ez fogadja a bűnösöket és együtt eszik velük”. (Lk. 15, 1—7.) De az Úr Jézus nem törödött velük, sőt rájuk pirított az elveszett juhról és az elveszett drachmáról (Lk. 15, 1—10.) szóló példabeszédekkel.

Az Úr Jézus lényeges pasztorációs módjához tartozik tehát mind a kettő: foglalkozni azokkal, akik önként keresik fel az Urat, ezek a jót vagy jobbak; de éppen úgy, sőt méginkább járni azok után, felperesni azokat, akik bármily okból önként nem jönnek az Úrhol.

Mármost mi évtizedek óta követjük az Urat és gyakoroljuk a pasztorálást azokkal, akik önként jönnek. Ezekkel szemben kiválok vagyunk, sőt beteges iramban és még betegesebb túlzásokkal annyira pasztoráljuk őket, hogy nem mond az valótlanságot, aki állítja, hogy a jótat szinte agyon-pasztoráljuk.

Viszont évtizedek óta általában nem követjük az Urat és nem gyakoroljuk a pasztorációt azoknál, akik önként nem jönnek hozzánk, sőt fáznak a templom, a pap látásától is. Nem megyünk keresni az elveszett juhot és az elveszett drachmát. Csakis így keletkezhe-

tett az a folyamat, amely most már szinte tengerévé dagadt a formális és materiális hitehagyottaknak.

Újabb időkben — bizony — legyőztek bennünket a buzgó protestánsok, akik oly találékonyak és áldozatosak, hogy már 80—120—200 hívőjük részére vállalják a költségeket és templomot építenek nekik, papot tartanak el számukra. Sőt az Ő pasztorációjuk kisegítésére egyre-másra diakonisszák alkalmaznak és fizetnek is, aikik *családról-családra járva gondozzák a híveket és visszaterelgetik az elveszett juhokat* S mert mi katolikusok nem követjük az Úr Jézus példáját és nem megyünk keresni az elveszett juhokat, állítólag nincs pénzünk fizetni olyan diakonissa-féléket, pedig már négyféllel ilyen női szervezetünk is volna, — hát sajnos! — nem egy helyen a protestáns diakonisszák átpártoltatják az *elhanyagolt katolikus híveket a protestáns hitre*. Ezt hallottam öt katolikus paptról.

Bizony, igaza van a Szentatyának, hogy „*a kereszteny hívek szeretete megfogyatkozott*”. S a megfogyatkozott szeretetnek egyik sajátos tünete az, hogy még a kereszteny élet gyakorlásába, a tökéletességre való törekvésbe is *bizonyos titkos önzés lopódzott be*, az *egocentrizmus*, az *önközpontiság*, amely megmérgezi az egész belső életet és magával hozza, hogy az „*agyons-pasztorálás*”-nak nincsen meg a megfelelő kamatja, azaz nincsenek vagy kevesen vannak tökéletesebb keresztenyeink és hasonlók, akik *belenyúlnának az élet alakulásáiba*. Úgylátszik, hogy mégsem fizeti ki magát az, hogy mondjuk 10 ezernek jut vasárnap délelőtt 10 szentmise is, vagy húsznak 2—3 szentmise is és jut gyöntató 4—5 is, de ezektől ötven, száz kilométer távolságra még 50—100,000 hívőnek sem jut egyetlen szentmise sem és egyetlen gyöntató sem. Ez így van. Ez azonban nem nyereséges, hanem veszteséggel járó lelki gondozás. Ilyen pasztorációs példát sem az Úr Jézus, sem a szentek nem adtak nekünk, hanem

éppen az ellenkezőjét A 99 *igazat* otthagyják és mennek keresni az *egy* elveszett bűnöst. A mi esetünkben nem is volna szükséges az, hogy 10,000 jónak egyik-másik vasárnap ne legyen szentmiséje vagy gyóntatója, hanem csak az, hogy ne legyen annyi és jusson nem *egy* bűnösnek, de nyolcvan és százezer bűnös közül legalább 10,000-nek egy-egy pap, aztán egy templom is. Avagy ez a követelmény a szeretetnek nem a leg-egyszerűbb követelménye-e?

Íme, mennyire szüksége van még a jobb keresztényeknek is, hogy legyen előttük egy erőteljes és mégis igen gyöngéden vonzó példa, amely kivonja őket a túlzóan önhasznú vagy önző vallásosság vagy önző tökéletességre való törekvés finom alanyiságából, hogy kilépve önmagukból, hajtsa őket az Úr Jézus objektív szeretete a lelkek szeretetére is úgy, hogy fájjon nekik az és szinte ne akarjanak egyszer második szentmisét hallgatni és egy napon nem áldozni, hogy annyi ezer és ezer kereszténynek is jusson, aikik az alkalom híján is elvesznek, elkarhognak.

Az elveszett juh keresésében, az *egyesekre* való ráhatásban, a *családokban* lefolyó csendes, de annál mélyebb pasztorációban, a karitatív és szociális munkában, a hitoktatásban, stb. az Úr Jézus Szíve szeretetétől égő nők talán még többet tehetnek, mint a férfiak és még a papok maguk is. Erről tanúskodik az apostoli és ősegyház élete. Fennen hirdeti ezt Szent Ágoston, Aranyszájú Szent János még inkább.

Ne essék ki emlékezetünkbeli, hogy a szociál-demokrácia és kommunizmus mily nagy súlyt helyezett a nőkre. Ezek romlásával elpusztul a keresztény világ-szemlélet utolsó menhelye is. Nincs kétség abban, hogy a kommunisták visszatérítésében nem csekélyebb szerep jut a nőknek, mint a régi pogányság megtérítésében is volt. Csak örvendeni lehet annak, ha nőink közül

számosan annyira szeretik az Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletét.

A jó Pásztor lelkeket szomjúhozó Szíve indítson meg mindenjunkat, hogy — rajta! menjünk Vele keresni az elveszett juhokat. Lesz nagy örööm égbenföldön!

17. KÉT FIGYELMEZTETÉS.

Hogy az Úr Jézust az elveszett juhocskát kereső apostoli útján nagyobb meggyőződéssel, bátorsággal és kitartással kövessük s a csalódások egyhamar le ne törjék akaratunkat, előbb tisztába kell jönnünk néhány titokzatos dologgal, amellyel ezen a területen találkozunk.

Az első az, hogy *egyház- és keresztenyüldözések kisebb-nagyobb időközökben* minden voltak és lesznek. Ezt az Úr Jézus nyíltan és határozottan előre megmondotta, megjövendölte. „Emlékezzetek meg beszédemről, melyet én mondottam nektek: nem nagyobb a szolga az uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak ...” „Ezeket szólottam nektek, hogy meg ne botránkozzatok. A zsinagógákból kizárnak titeket, sőt eljő az óra, hogy mindaz, ki megöl titeket, szolgálatot vél tenni Istennek.” (Ján. 15, 20; 16, 1—3.) „Elárulja pedig a testvér testvérét halálra és az atya fiát, és a gyermek szülői ellen támadva és halálra viszik őket.” (Mt. 10, 21.) „És gyűlöletesek lesztek mindenknél az én nevemért, aki pedig állhatatos lesz mind végiglen, az üdvözül,” (Mt. 10, 22.)

Ebből a tanításból kettő következik: az *egyik*, hogy most sem szabad különösnek találnunk, csodálkoznunk, meghatóznunk azon, hogy Mexikóban, Spanyolországban, Oroszországban még véresen is, sőt részben Németországban, de még nem véresen üldözik katolikus testvéreinket. Rá kell emlékezni az Úr Jézus jövendöléseire, eleven hittel imádnunk kell a titokzatos isteni Gondviselést, amiért ilyen véres üldözéseket megenged. Sőt, mert most olyanok az idők, hogy nálunk is hasonló üldözés törhet ki, a legalázatosabban kérjük az Úr Jézus végtelen jóságát, hogy ha lehetséges, tartsa távol tőlünk azt a keserű kelyhet, de ha nem lehet,

kegyeskedjék minket mindenjunkat megerősíteni a vörstanúk erejével, hogy hittagadás nélkül helyt tudunk állni az üldözésekben. Végül az igazi keresztény rész-vevő szeretet indítson minket arra, hogy sokat imádkozzunk, szentmiséket mutassunk be, egyéb jócselkedeteket ajánljunk fel, hogy nevezett országokban katalikus testvéreinket erősítse Isten a hitben a vörstanúhalálig s az Ő szorongattatásainak rémidejét megrövidíteni kegyeskedjék.

A jelen üldözésekben, minthogy azokat az Úr Jézus megjövendölte és megmondotta, hogy ezek az üldözések az Ő nevéért, a vallás ellen való gyűlöletből történnek, meg kell *másodszor* tanulnunk, hogy az üldözések igazi okát ne másban keressük, mint abban, hogy az Úr Jézus vallását, Egyházát, papságát, az Ő hű tanítványait és híveit gyűlölik azok a szerencsétlen keresztény vagy pogány emberek, akik saját érdekeiknek ellenségét látják Istenben, Krisztusban, Egyhában, vallásban stb.

Igen, a *gonoszság titka* már munkálkodik (II Tessz. 2, 7.), azaz Krisztus idejében és azóta is voltak emberek, akik a sok vétkezés által megkeményedtek, csökönösen a Szentlélek ellen tusakodván, teljesen a gonoszlélek hatalmába kerültek, úgyhogy Krisztus-, Egyház-, Isten, keresztyénygyűlölőkké lettek, — akiknek őrjöngő öröme telik abban, ha tüzzel-vassal pusztíthatják mindazt, ami Istennel, vallással összeköttetésben van. Azért mondja az Úr Jézus az Ő hohérainak, hogy „ez a ti órátok és a sötétség hatalma”. (Lk. 22, 53.) Kétség nincs abban, hogy Isten titokzatos gondviselése megengedéséből egy ilyen órában élünk mi is, amikor a sötétség hatalma vakmerőben erőszakos-kodik.

Mindebből következik a *másik* igen fontos figyelmeztetés, hogy ne hagyjuk magunkat Szent Pál tanítása szerint (II Tessz. 2, 2.) hamar elmozdítatni, meg-

győződésünkötől, sem elrettenteim akár holmi jövendölő lélektől, akár beszédtől vagy írástól, hogy „immár nincs ereje sem Krisztus vallásának, sem Egyházának, sem papságának, mert ilyen eseményeket nem képes megakadályozni még színtiszta katolikus országokban sem”; mert nem tudta megcsinálni az elnyomott munkások és nép javára a szociális reformokat sem stb.

Akik így beszélnek, írnak, azok először is Jézus jövendölésében aligha hisznek, Mi pedig higgyünk!

Azután ott vannak más országok, amelyekben nem kötötték úgy gúzsba az Egyháznak és papjaínak kezét, szabad működésüket nem akadályozták meg úgy, mint Spanyolországban, azokban az államokban nincsenek hasonló bajok, vagy ellensúlyozni tudják a kommunisták aknámunkáit. Ott van például Írország, habár a nép szegény, de mert a vallásos nevelésben szabadkeze van az Egyháznak, sőt az állami hatalom is az Egyház működését mindenben segíti, így a katolikus írek az Úr Jézus tanítását szívükbe fogadhatják s bankódás nélkül a szerint élhetnek, azért lehetetlenné vált náluk a kommunizmus minden próbálgatása. minden ír család fel van ajánlva Jézus Szívének; a kép előtt mécses ég, ezen kép előtt az egész család, élén az atyával naponta imádkozik. Viszont biztos forrásból tudom, hogy Spanyolországban el volt készítve az Egyház részéről a szociális reformtervezet, amely a munkások helyzetét ideálisan rendezte volna, ámde a kapzsi gyárosok kemény szívén megtört az és megbukott. Szerzőjét, — egy szerzetes papot, e miatt számkivetettek. Az egyéni szabadság bűnös használatáért pedig sem Isten, sem Egyházt felelősségre vonni nem lehet, azért egyedül felelős a bűnös ember maga.

Az Egyház ellen felhozott okok nem igazak, más példák is bizonyítják. A római birodalomban ugyan miért üldözték Krisztus Egyházát és tagjait? Hisz az Egyház éppen a rabszolgaság, a nép közismert fel-

Szabadítója volt? Tehát nagyon is szociális volt. Hát Japánban, Angolországban, még legújabban Franciaországban is, sőt most Németországban ugyan miért üldözték és üldözik az Egyházzat? Csak nem szociális okokból? Ki meri azt állítani? Hát miért? Mert nem kellett nekik és nem kell Krisztus, az Egyház, a katalikus vallás, azt ellenségnak nézik, az ellenséget pedig gyűlőlni és elpusztítani vagy lehetetlenné tenni szokás.

Még többet is kell állítani. Az Úr Jézus már csak szeretett, már csak jót tett, már csak egyénileg is a legistenibb módon pásztorait, és mégis üldözték és felbujtatták ellene azt a népet magát is, amely Öt két ízben királyá akarta kikiáltani s amely előljáróival együtt meggyilkolta Öt. Tessék ezt megmagyarázni! Igen, ez a gonoszság feneketlen minisztériuma! Hát azokat a jezsuitákat, akik Délamerikában 150 éven át a „Reductíokat” megalapítva még a protestáns történetírók vallomása szerint is a lehető legjobb szociális életviszonyokat teremtettek az indiánoknak, mondomb, ezeket a jezsuitákat *miért* üldözték Pombal, Aranda akkor portugál és spanyol diktátorok másokkal együtt? Erre sincs más felelet, amint nincs más felelet egyetlen egyházulödésre sem, csak az, hogy az a gonoszság feneketlen misztériuma, amely gyűlöli az Úr Jézust és mindeneket, akik öszintén az Úr Jézussal tartanak. Oly gonosz vakság ez vagy vak gonoszság, amely képes a napot is az égről letagadni, képes Jézus csodái láttára vagy a lourdesi csodák láttára is nem hinni s azt inkább az ördög művének bélyegezni, mintha az ördögöt lehetne Belzebbal kiüzni,

Ezek a való tények kell hogy óvatosakká tegyenek minket oly nyilatkozatokkal szemben, amelyek jóvagy rosszhiszeműleg az Egyházzat akarnák a spanyolországi vérengzésekért és pusztításokért felelőssé tenni.

Egy okot mindenjunknak el kell fogadnunk, amely engem, téged, öt és mindenjunkat felelőssé

tesz legalább részben, az, hogy általában *nem él, buzog, dolgozik bennünk oly szeretet Isten és felebarátunk iránt, mint amilyennek a keresztényeknél lennie kellene.* A Szentatyá is, — amint már hallottuk — idézett körlevelében felemlíti, hogy a „*hívek szerelete megfogyatkozott*”. A kapitalizmus gazdasági bűnei mellett bizonyítják ezt a szovjet és a spanyol kegyetlenségek is, bizonyítja az a tömegnyomor is, amely még keresztény államokban, községekben is megvan.

Ha ezt a hibánkat alaposan megjavítjuk legalább mi, még hívő katolikusok, akkor az istentelen kommunizmusnak a méregfogát kihúztuk.

Hogy mivel és hogyan javítsuk meg a mi megfogyatkozott szeretetünket? — azt a Szentatyá ugyanazon körleveleiben, amelyekről eddig szó esett, megmondotta: a Jézus szentséges Szíve tiszteletének buzgó gyakorlásával, amely magában foglalja a legeslegjöbbet az Úr Jézus és a felebarát iránt való szeretetet, és pedig a cselekedetekben megnyilatkozó szeretetet.

Ha a mi szívünk egyszer lángra lobban az Úr Jézus végétlen szeretettől égő Szívén, akkor ez a szeretet nem fog nekünk békét hagyni, hanem szinte űzni, kergetni fog minket, hogy ne ismerjünk semmi akadályt és nehézséget, hanem minden kíséreljünk meg a kommunisták megtérítésére.

Rendületlenül fogunk tudni bizodalommal lenni az Úr Jézusnak, a mi legírgalmásabb Megváltónknak Szíve végétlen szeretetében és hatalmában, amellyel beteljesíti a mi szerény működésünkben is ígéreteit, hogy „a bűnösök az Ö Szívében az irgalom forrására, tengerére találnak, még a legmegrögzöttebb és a sátán hatalmába került bűnösöket is nekünk fogja adni”.

Jézusom szentséges Szíve, bízom benned!

Jézusom szentséges Szíve, adj nekem lelkeket!

Jézusom szentséges Szíve, uralkodjál ellenségeid mindenacsarkodása ellenére is!

18. „FIACSKÁIM, NE SZERESSÜNK SZÓVAL, SE NYELVVEL,
HANEM CSELEKEDETTEL ÉS IGAZSÁGGAL!” (I Ján. 3, 16—18.)

Ezen füzetet elejétől fogva az volt a célom, hogy a kedves olvasónak bebizonyítsam, hogy az Úr Jézus végétlen irgalmas Szíve meg akarja menteni a szociál-demokrata, kommunista, anarchista, szocialista tömegeket is, millió és millió keresztényt, akikért szintén szenvedett és meghalt, akiket végétlenül szeret, s akiket boldog gyermekinek akar látni e földön és akikkel együtt akar élni boldogan az örök szép mennyországban.

Amint már imént mondottam, hogy az igaz és jó keresztény és felebarát tétlenül nem nézheti, hogyan rohannak milliók és milliók az örök kárhozat felé, néhány gondolatot akarok már most felvetni, amelyek utat-módot jelölnek meg, hogyan segíthetünk az Úr végétlen szeretetének ezen eltévedt juhainak visszaterléésében.

Szemügyre kell vennünk — legelőször — ezeket a mi szerencsétlen felebarátainkat.

A kommunisták között vannak megrögzött, a sátántól szinte megszállott vezérek, akiket jobb belátásra bírni alig lehetséges. Ilyenek kevesebben vannak. A vezetők is, a bizalmi emberek is többé-kevésbé telivér kommunisták, fanatikusok, akiket megközelíteni szintén nem könnyű dolog, de már valószínűbb, mint a vezéreket. Ezek együtt képezik a kommunisták magját, vezetőségét, számszerint úgy egyharmadrészét teszik a kommunisták összességének. A többi két-harmadrész alkotja a kommunista tömeget, a nyájat. Ezek jórészben félrevezetett és nem rosszlelkű emberek. Számosan vannak közöttük, akik csak úgy kényeszerűségből tartoznak hozzájuk, mert egyfelől hosszú éveken át szakszervezeteiknek fizettek, tehát odakötik

őket öregségük, rokkantságuk, balesetük, betegségük, munkanélküliségük esetére a biztos pénzsegélyek; más-felől az a körülmény, hogy nem lévén Magyarországban még törvénybe iktatva a „munkaszabadság”, tényleg a nemszervezett szakmunkás több szakmában egyáltalán nem kap munkát, más szakmában pedig nehezen jut alkalmaztatáshoz. Igen sokan tartoznak hozzájuk azért is, mert kiskoruktól fogva szociáldemokrata kommunista lélkörben éltek, nevelkedtek fel, mintegy családi örökséggépen kapták meg a marxista gondolkozást s talán még sohasem találkoztak más világnezetű jó emberekkel, akiktől a keresztenységről helyes útbaigazítást kaphattak volna. Ők maguktól csak idegenkedni tudnak papstól, templomtól, jó hívektől, sőt azokat munkásmozgalmaik legnagyobb ellen-ségeinek tekintik, akiket gyülölniök kell, mert bölcső-jüktől fogva ezekről szüleiktől, ismerőseiktől csak rosszat hallottak.

Mindebből világos, hogy őket megközelíteni igen nehéz lesz, főleg a vezéreket.

Hogyan történjék ez a megközelítés, előadom tapasztalataim alapján gondolataimat.

Aki ilyenfajta embereket akar közelebb hozni az Úr Jézushoz, kell, hogy nagyon átérezze *tehetetlenségét*. Kell, hogy átértse, hogy ha már minden megterés az isteni kegyelem egy-egy csodája, akkor az ily nagy bűnösök bűnbánata pláne igen nagy kegyelmi csoda-számba megy. Nem mertem volna arra még csak gondolni sem, hogy ezt a füzetet megírjam, ha meg nem ismertem volna Jézus szentséges Szíve tiszteletét, a pápák tanítását arról s azonfelül a gyakorlati életben is meg nem tapasztaltam volna, hogy a Jézus Szíve-tisztelet, a havi első vasárnapi és pénteki ájtatosságok mennyire vonják, hozzák vissza a nagy bűnösöket az Istenhez!

Legelőször is tehát *sokat* kell imádkozni, *buzgón*

áldozni, sok belső és külső önmegtagadást kell felajánlani, *sokat* kell engeszelni az Úr Jézus szentséges Szívét ezekért a bűnösökért. Szinte erőszakot kell gyakorolni a végtelen irgalmasságon, hogy kegyeskedjék azon ígéreteket teljesíteni, amelyeket az Ó Szíve tiszteleinek adott a bűnösök megtérítésére. A leghathatosabb eszköz az, hogy szentmiséket mondunk és hallgatunk Jézus szentséges Szíve tiszteletére ezen nagy bűnösök megtérítéséért.

Másodszor — jelentkezzünk vagy a plébános úrnál vagy az egyházközségi szociális és karitatív szakosztályok vezetőinél s kérjük, hogy vegyük igénybe szolgálatunkat, főleg azon hívek látogatásánál, akik kommunista hírben állanak.

Harmadszor — miután jódéig sokat imádkoztunk, a szent őrzőangyalok kíséretében meglátogatjuk csakis azon kommunista családokat, amelyekről előbb kerülő utakon megtudtuk, hogy valamiben szükséget szenvednek vagy betegük van. Első, második vagy több látogatásnál még nem hozakodunk elő vallásos dologgal, hacsak ők nem kezdik el. Kérdésükre, hogy ugyan miért jöttünk, mit akarunk, válaszoljuk, mert hallottuk, hogy szükségben vannak vagy, hogy beteg van a háznál. Helyszíni szemle után szerezzünk okvetlenül nekik valamely segélyt.

A látogatásoknál már jóelőre készüljünk el, hogy akárhogyan is fogadnak minket, még ha gorombás-kodni is fognak, még ha ki is dobnak minket, igen alázatosak leszünk, okvetlenül türelmesek. Ha nem kívánják szolgálatunkat elfogadni, akkor szeliden és udvariasan bocsánatot kérünk, hogy alkalmatlanok voltunk, jelentsük ki, hogy igazán más célunk nem volt, mint hogy felebaráti szeretetet gyakoroljunk. — Távozáskor ne maradjon szívünkben semmi nehezetlés, hanem ezen családért még többet imádkozzunk és zörgessünk az Úr szerető Szívénél: „Jézusom

Szíve, szentséges véred ontására kérlek, add nekem ezt a családot. Jézusom szentséges Szíve, bízom Ben-ned!” Ne is kételkedjünk, hogy ha kitartunk, előbb-utóbb éppen ezt a családot nekünk fogja az Úr adni.

Negyedszer próbálkozzunk más családnál — mindaddig, amíg akad egy család, amely befogad. Eleinte ne is foglalkozzunk több családdal, mint amennyít győzünk meglátogatni és segílyezni vagy segélyeztetni. Aki sokat markol, keveset fog. minden alkalommal szánunk időt arra, hogy *a gyermekekkel foglalkozzunk*. A szülöknek ez nagyon tetszik. Ezeknek adjuk egy idő múlva Jézuska Szíve képét. Magyarázzuk meg a szülők, főleg az édesanya füle hallatára a gyermekeknek, hogy ki az a Jézuska, hogy szereti a gyerekeket stb. stb. Soha, sohase szidjuk, gyalázzuk előttük a szociáldemokratákat és kommunistákat. Ne is hozzuk szóba őket mindaddig, amíg nem tapasztaljuk, hogy az atya és az anya vagy legalább az egyik közülük már ad ránk, bizalommal van irántunk. Ha azonban ők előbb kezdenék el, mi kérdéseikre válaszsoljunk. De sohase vitatkozzunk velük, sohase használunk megbélyegző, megvető, lekicsinylő vagy gúnyos, kifiguráló szavakat, hanem inkább szeretettel világosítssuk fel őket, adjunk nekik ezen problémákról tárgyaló jó könyvet olvasásra.

Beszélgetés közben hangsúlyozzuk előttük, hogy soha senki sem szerette úgy a munkásokat, a népet, a szegényeket, az özvegyeket, árvákat, betegeket, rokkantakat, aggokat, nyomorultakat, mint az Úr Jézus Krisztus és utána a kereszteny katolikus Anya-szentegyház, éspedig a *hivatalos* kereszteny Anya-szentegyház. Mert azt meg kell engedni nekik, hogy voltak időszakok a kereszteny katolikus Egyház életében és voltak kevesebben-többen az egyházi személyek közül, akik elvilágiasodtak, sőt erkölcsileg is lezüllöttek és akik nem törödtek egyik legfontosabb

hivatásbeli kötelességükkel, a karitatív és szociális feladatok teljesítésével. A hivatalos Egyház azonban, nevezetesen a pápák, állandóan és kitartóan védték éppen a proletárokat. Legújabb időben is főleg XIII. Leótól kezdődőleg folyton sürgették a proletárok megváltását. Adjuk nekik elolvasásra XI. Pius pápának a szociális kérdés megoldásáról szóló apostoli körlevelét. Mutasuk meg nekik abban azon helyeket, amelyekből kitetszik, hogy lehetetlenség el nem ismerni, hogy senkifia jobbat, többet, bölcsen és romboló forradalom nélkül a proletároknak javára tenni nem akarhat. A forradalom pillanatra többet adhat talán, de állandóan nem. Ugyan mit kapnak az oroszországi munkások, parasztok, a nép? Rosszabb rabszolgáságot, mint amilyen volt a görög és a római.

Az bizonyos, hogy aki főleg a gyári munkások közé megy kijózanító, téritő munkát végezni, annak jól kell ismernie az Ő eszejárásukat és a marxista-kommunista fölreveket, azok megcáfolásával együtt. Azonban ezen a területen is tapasztaltam, hogy alig kerül komoly vitatkozásra a dolog, ha még előbb megtapasztalják részünkről a szeretetteljes és önzetlen bánásmódot, szíves megsegítést, vigasztalást, együttérzést. Itt is áll az, hogy előbb térit a szeretet gyakorlása, mint a vitatkozás vagy még a csodák müvelése is.

Ne féljünk és ne restelkedjünk, mi helyest csak némileg is összemelegetünk a családdal, megoktatni őket a Jézus Szíve tiszteletéről, annak ígéreteiről, s hogy — az isteni és emberi szeretetnek ezen tiszteletével akar a kegyes Megváltó éppen a munkások, a proletárok, a nép szociális helyzetén okvetlenül segíteni. Láttassuk be velük, hogy nincs értelme annak, ha helyzetükön segíteni akarnak, akkor hitetlenekké, osztályharcosokká, szociáldemokratákká, kommunistákká, anarchistákká váljanak. Nincs értelme annak sem, hogy

a zsidó intellektuelek terrorja szolgálatába szegődjenek, hanem inkább álljanak ők *maguk* össze, *magukból a munkásokból* képeztessenek ki értelmes ügyvezetőket, sőt vezéreket is úgy a férfiak, mint a nők közül — ezt kívánja a Szentatya is — s gondoskodjanak ügyeikről *saját* vérükön, családjukból származott személyekkel. Hogy mindez sikerüljön, tiszteljék buzgón Jézus Szívét!

Mi magunk is, akik ily irányban közöttük dolgozunk, figyeljük meg őket s mi helyst észrevesszük, hogy ez, az közüük, férfiú és nő, fiú és leány ügyesebb, vezető-, vezérlő-, szervezőképességeket mutat, oktassuk őket tüzetesebben és használjuk fel őket mint munkatársakat az apostolkodásra. Szintúgy tegyük az ilyenkre figyelmesekké a plébános urakat vagy az egyházközségi és Actio Catholica-vezetőket.

Feltűnő doleg az, hogy a legtöbb Jézus Szívét tisztelező szövetségi tag éppen a bányatelepeken van. Ezek fele munkás férfiú. Eger proli-városrészében Vizy prépost-kanonok az Úr Jézus Szíve-tiszteletével meg-hódította a proletárokat és az ur Jézushoz visszavezette. Egy bányatelepen két leányzó, eltelve szeretettől az Úr Jézus Szíve iránt és bízva az Ő igéreteiben, rövid időn belül 800 nőt és 500 férfit vett rá Jézus Szíve tiszteletére és megcsinálta közöttük a Jézus Szíve Szövetségeket. Tehát bízhatunk! Lesz eredmény!

Ötödször — proletárcsaládokba való bejutáshoz a kegyes Gondviselés Magyarországon igen kiváló eszközt adott a kezünkbe — a Szívgárdistákat. Ha valaki az Úr Szíve forró szerelmétől jobb belátásra akar bírnival mentől több kommunistát, akkor megbeszélve a dolgot valamely iskola hittan-tanítójával vagy az igazgatóval, alakítson a gyerekekből Szívgárdát. Ezek a gyerekek okos, ügyes, buzgó vezetés mellett előbb-utóbb átváltoztatják szüleiket és a gárdavezetőt magát is össze tudják hozni a szülőkkel. Amikor Mária néni-

vel megindítottuk az országban a Szívgárda-mozgalmat, sohasem hittük volna, hogy a jó gyerekek mily döntő hatást gyakorolhatnak szüleikre! Nagyítás nélkül merem leírni, hogy szinte csodával határos az, amit a gyerekek művelni képesek a jó gárdavezetővel együtt. X gyártelepen, hírhedt kommunista-fészekben, alig 2 év alatt oly hatást értek el a szívgárdista proli-gyerekek szüleiknél, hogy a szülők gyerekeikkel együtt egy vasárnapon Szűz Mária búcsúhelyén énekes misét mondattak, meggyóntak, megáldoztak. Hát hogyné bíznánk Jézus Szívében és az Ó igéreteiben!

Hatodszor — hogy a már megtért kommunisták mit tegyenek azon fontos ügyükben, amely megélhetésüket és munkaalkalmaikat illeti, semmit se tanácsoljunk és tegyünk a plébánosnak vagy az egyházközségi vagy a Katolikus Akció vezetőségének megkérdezése nélkül. Ha ezen kérdésben bármit elhamarkodunk vagy túlzottan követelünk, minden munkánk megbukhatik.

Hetedszter — igen jó kikezdés lehet az is, amellyel valamely családban főleg az édesanyát magunk iránt bizalomra ébreszthetjük, ha feltárruk előtte, hogy meg akarunk vele igen fontos kérdést beszélni, az Ó véleményét is megtudni és esetleg egy mozgalomhoz való csatlakozásra megnyerni, — természetesen semmiféle anyagi kötelezettség nélkül — t. i. hogy a proli vagy munkásanyák, nők hatalmas méretű mozgalmat indítsanak — azon jelszó alatt: „*Az anya legyen a családé!*” „*Családi munkabér!*” Ez a mozgalom azt célozza, hogy a családanyák leginkább otthon foglalkozzanak és a házi dolgokat végezzék, mert szégyenletes és mindenáron kiirtandó visszaélés az, hogy családanyák a családatya elégtelen munkabérére miatt a házi teendők és különösen a gyermeknevelés elhanyagolásával bér-munkába menni kényszerülnek. „Tehát mindenképen azon kell lenni, hogy a családatyák munkabérére az

egész háztartás költségeit fedezhesse. Ha ez a mai viszonyok mellett még minden esetben el nem érhető, akkor a társadalmi igazságosság követeli az állapotnak olyan újraszabályozását, hogy minden felnőtt munkás az említett mértékben kaphasson bért.” (Quadr. A. 39. Ő.) — Ezen mozgalomba az eladó lányokat is be kell vonni, mert ez az Ő érdekkük is. Férjhezmenetre csakis így lehet alapos reményük.

Ismét hangsúlyozom, hogy minden megmozdulásunknál a fődolog az, hogy ne magunkban bízzunk, hanem az Úr Jézus szerető Szívében és az O ígéreteiben. Mindamellett úgy imádkozzunk és dolgozzunk, mintha minden tőlünk függne.

Az itt ajánlott módszerrel aligha lesz oly katalikus férfiú vagy nő, aki legalább egy proli-családot nem vehetne pártfogásába. Sok idő igazán nem kell hozzá. A neves Szent Vince-konferenciák ezen célra elsőrangú missziót teljesíthetnek, hasonlóképen a legkülönfélébb hitbuzgalmi egyesületek, legfőképen a Jézus Szíve Szövetség, amely ilyen apostolkodásra született. Tartsuk szinte természetes dolognak, hogy ha mi még ennyi szeretetet sem akarnánk felebarátaink iránt tanúsítani, akkor azok hitüket veszítve, alkalmas eszközökkel válnak a vörös agitátorok kezében, akik mint másutt, úgy nálunk is, mi ellenünk vonultatják majd fel őket. Isten ments!

A vallásos gondozás és némi, de bizonytalan szeretetadomány, habár a legfontosabbat és a legszükségesebbet elvégezte, mégis a jelen társadalmi válságok és föleg XI. Pius pápának a szociális gazdasági reformról szóló apostoli körlevéle után *elkerülhetetlené* vált az is, hogy szociálisan is segítsünk, azaz társadalmi jobblétbe juttassuk az elszegényedett, a létminimum alatt élő, sőt nyomorgó tömegeinket. Ez kötelességünk nemcsak kereszteny vallási, hanem úgy egyházi, mint hazafias szempontból is.

A jobbmódúak összességének súlyos bűn terhe alatt a szeretet és a társadalmi igazságosság nevében kötelessége a gazdasági szociális reform. Kötelessége legalább oly határok között, mint amilyeneket XI. Pius a *Quadragesimo Anno* apostoli körlevelében megvon, Ezen követelmények nem nagyok. A gazdagok és jobbmódúak igazán semmi károsodás nélkül elviselik.

Amely állam és társadalom még ezt a reformot is sajnálja felebarátaitól, valóban nemcsak nem keresztény, de még csak nem is humánus állam és társadalom. S ha a társadalom maga nem hajlandó önként meghozni a kis áldozatot, minden államnak jogában áll a reformokat kényszer útján éleíbeléptetni. Az botrány, hogy még mindig vannak oly szívtelen keresztyények, s úgy látszik, hogy nemcsak nálunk, de világ-szerte is, akik szociális reformokat önként nem akarnak, sőt azokat az embereket, akik XI. Pius pápa reformjait komolyan veszik és azt tollal-szóval meghirdetik, holmi izgatóknak, sőt szocialistáknak, kommunistáknak merik bélyegezni!

Ezeknek szól egy belga katolikus lap cikke, amelyet a berlini katolikus egyházközségi lap, azután a bécsi Schönere Zukunft is átvett, amelyet én is idecsatolok mementoképen.

A belga katolikus folyóirat: Revue „Cite Chrétienne” így ír az Egyház helyzetéről a mai szociális forrongások között s ezekkel szemben a katolikusok kötelességéről. „A mi időnk Egyházát az Ő szociális tanítása és szociális akciója szerint fogják megítélni. Ez a tény egészen új. Előbbi időkben úgy tüntetett fel, hogy olyas problémáknak, mint pl. az állam, tulajdon, munkásorganizációk, nemzetközi rend — stb. a hittel kevés tennivalójuk van. Ma azonban az Egyház erkölcsi tekintélye éppen ilyen természetű problémák megoldásától függ. A katolikusok még távolról sincsenek annak tudatúban, hogy a dolgok tényleg

így állanak. Még igen nagy azok száma, akik még mindig úgy képzelik, hogy a vallásos élet főproblémája az, hogyan lehetne vasárnapi szentmisére a templomokat megtölteni. Valóság marad az, hogy a szentmise áldozata a keresztény élet középpontját alkotja, de a szentmise áldozata nemde Krisztus áldozata? De Krisztus áldozata a *szeretet áldozata*. És nincs igazi szeretet azon őszinte kívánalom nélkül és azon eredményes törekvés nélkül, hogy az emberiség konkrét, aktuális, véres szenvédéseire egy segítőeszköz végre megtaláltassék. A templomokat meg kell tölteni, amikor hívnak minket, de egyidejűleg kitérni bizonyos életkérdések megvitatása elől, amelyektől pedig számos katolikus — már az alapokban hibás, tösgyökeresen hibás fogalmakkal bír, — ezen eljárással — mondom — igaz, hogy közvetlenül a templombajárók számát talán megszaporíthatjuk, ámde ugyanakkor még inkább és messzebbmenően az Egyház tekintélyének is ártunk, mert az emberiség nagy tömegét tőle eltávoztatjuk. — Hogyan higgye el a világ, hogy mi a mi hitigazságainkat való cselekedettel éljük, amikor mi a szociális területen csak holmi *lagymata* *opportunizmusra* szorítkozunk azon időben, amelyben ezen problémák oly fájdalmasan és oly szorosan kapcsolódnak az igazságosság és a keresztenyi szeretet erkölcsi problémáival és amikor elkerülgetjük és nem beszélünk oly kérdésekerről, amelyek minden lelket manapság valósággal nyugtalanítanak, s aztán bizonyos megvetésremélő előítéletekkel és érdekekkel teletömve, mégis lelki nyugodtsággal tovább járunk a templomba? Már szinte betegek vagyunk attól, hogy minden embert ki akarunk elégíteni, mindenki kedve szerint akarunk tenni. Krisztus szelleme a *szeretet szelleme*, és nem a concesszió szelleme. A szeretet első bizonyítéka marad mindenkor a bátorság az igazság iránt — még ha az áldozatot is követel nem egy „hűséges templomba-

járótól”. Nem arról van szó, hogy az egész világot összhangozzuk, hanem hogy az igazságot megvédelmezzük.” (Megjelent a Berlini Katolikus Egyházi Lapban is. Schöneres Zukunft 1936. Nr. 51. 1385. oldal)

19. KOPORSÓNKAT ŐK FOGJÁK VINNI UTOLSÓ UTUNKON, MERT A SZERETETNEK EMBER ELLEN NEM ÁLLHAT.

Az igazság pedig az, hogy amint egykor az antik pogányságot megtérítette a legirgalmasabb szívű Megváltó szeretetéből buzgón dolgozó és jótékonykodó szociális szeretete és igazságossága a keresztényeknek, így a mostani kommunistákban gyülölködő és gyilkoló újpogányságot sem fogja más meggyógyítani, mint XI. Pius pápának a Qudragesimo Anno című enciklikájában elénk tárt szociális reformjainak keresztlülvitele, amelynek hatóerejét a Szentatya szerint az ür Jézus Szívénél megváltó szeretete s annak tisztelete képezi. Mihelyt ez a szeretet a buzgó papság és hívősereg szívét lendíteni fogja a szociális szeretet diadalútra lelke megfutására, a világ meg van mentve, a kommunizmus gyülölete kialudt. így volt ez régen, ma sem lehet másként.

Tűz van! Lángokban áll a világ a pokoli Önzés gyilkos szeretetétől! Nem látjátok, nem halljátok, nem éreztétek már egyszer ebben az országban?

Jertek, oltuk Jézus Szíve leghatalmasabb és legboldogítóbb szeretetével! Akkor bizton reméljük, hogy a mi koporsóinkat is utolsó utunkon a megtért szocialisták és kommunisták vállukon fogják vinni, mint a Ruhr menti mülheimi plébánosnak, Jakobsnak tették, aki mint jó pásztor járt körül az Ő szocialista és kommunista hívei között, mindegyikkel jót téve, amíg csak meg nem tértek,

„Ki a bölcs, aki ezeket felfogja és megértse az Úr irgalmasságait?” (106. zsoltár.)

T A R T A L O M .

1. A szent kommunizmus és Jézus Szíve. — Az orosz kommunizmus és Jézus Szíve. — Az istengyűlőlet és istenszeretet. — „Ki a bölcs, hogy felfogja ezeket és megértse az Úr irgalmaságait?”.....	3
2. Jézus Szíve éppen a sátán hatalmába került emberek javára nyilatkoztatta ki magát. — A végtelen szeretet, az anyai szeretet a legnagyobb bűnösök iránt.....	6
3. XI. Pius pápa tanítása Jézus Szívéről a kommunisták megtérítésére	10
4. A kegyes Gondviselés adja a Jézus Szíve-tiszteletet a kommunizmus ellenszerül.....	13
5. A kereszteny szeretet nagy hatalma meghódítja az antik pogányságot	17
6. Hogyan téritette meg Assziszí Szent Ferenc a XII—XIII. század kommunistáit?.....	23
7. Jézus Szíve szeretete még inkább megtéríti a jelen kommunizmust	28
8. Bátran hirdessük a teljes evangéliumot: az örömhírt.....	31
9. Aranyszájú Szent János most prédikál.....	33
10. Legyünk őszinték és ismerjük be hibáinkat! Vissza az eredeti vallásossághoz!.....	37
11. Első a lelki reform. — A szociális krízis elsősorban nem gyomor-, hanem lelki kérdés.....	45
12. XI. Pius még a Quadragesimo Annóban is első helyre teszi a lelki reformot a szeretet által.....	48
13. Ahol szeretet nincsen, igazságosság sem lehet. A szabadság törvénye, az a szeretet törvénye.....	50
14. Csak a szeretet hozhatja öket vissza.....	52
15. Akik a keresztre lőnek, — megtérhetnek-e?.....	55
16. De a szeretet menjen utánuk, amint a jó Pásztor tette!.....	58
17. Két figyelmeztetés.....	63
18. „Fiacskáim, ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal!”	68
19. Koporsónkat ők fogják vinni utolsó utunkon, mert a szeretetnek ember ellen nem állhat.....	79